

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Ortaöğretim Genel Müdürlüğü

ORTAÖĞRETİM
SANAT TARİHİ
DERSİ
ÖĞRETİM PROGRAMI

ANKARA, 2012

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Ortaöğretim Genel Müdürlüğü

AKADEMİK DANIŞMAN
Yrd. Doç. Dr. Kemal ÖZKURT
Ondokuzmayıs Üniversitesi
Sanat Tarihi Bölümü

KOMİSYON ÜYELERİ

Vedat SÖYLEYİCİ (Konu Alan Uzmanı)
Şeyda ARSLANTAŞ (Konu Alan Uzmanı)
Osman ALTINUÇ (Konu Alan Öğretmeni)
Ertan AYDIN (Coğrafya Öğretmeni)
Ahmet CANSIZ (Ölçme ve Değerlendirme Uzmanı)
Mustafa ÇALIŞKAN (Program Geliştirme Uzmanı)
Mustafa KARA (Rehber Öğretmen)
İbrahim TÖKEL (Dil Uzmanı)
Hakan ÇİMEN (Sosyoloji Öğretmeni)
Halil SEVGİ (İlköğretim Müfettişi)

GENEL KOORDİNASYON

Abdullah YURDABAKAN
Ortaöğretim Genel Müdürlüğü
Öğretim Programları, Ders Kitapları ve Öğretim Materyalleri Grubu
Şube Müdürü
Mevlüt KAŞIKÇI
Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı
Program Geliştirme Uzmanı
Atilla GÜMÜŞ
Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı
Konu Alan Öğretmeni
Kadri BEKTAŞ
Samsun Millî Eğitim Müdürlüğü
Şube Müdürü
Murat ÖZTÜRK
Samsun Millî Eğitim Müdürlüğü
Kitap Yazma Komisyonu İl Koordinatörü

İÇİNDEKİLER

1. Türk Millî Eğitiminin Amaçları	1
2. Giriş	1
3. Genel Amaçlar	2
4. Programın Temel Yaklaşımı	3
5. Sanat Tarihi Dersi Öğretim Programı'nın Yapısı	4
6. Sanat Tarihi Dersi Öğretim Programı'nın Uygulanması ile İlgili Açıklamalar	10
7. Sanat Tarihi Dersi Öğretim Programı'nın Ünite ve Süreleri	13
8. Ölçme ve Değerlendirme Çalışmaları	14
9. Kazanımlar Bölümünde Kullanılan Semboller	28
10. Program Tablosunun Örnek Üzerinden Okunması	29
11. Kazanımlar, Etkinlik Örnekleri ve Açıklamalar	30
12. Etkinlik Uygulama Örnekleri	55
Kaynakça	62

1. TÜRK MİLLÎ EĞİTİMİNİN AMAÇLARI

Sanat Tarih Dersi Öğretim Programı hazırlanırken 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu 2. maddesinde yer alan “Türk Millî Eğitiminin Amaçları” esas alınmıştır.

1739 Sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu’na göre Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları

I. Genel Amaçlar

Madde 2.

Türk Millî Eğitiminin genel amacı, Türk milletinin bütün fertlerini;

1. Atatürk inkılap ve ilkelerine ve Anayasa’da ifadesini bulan Atatürk milliyetçiliğine bağlı; Türk milletinin millî, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren; ailesini, vatanını, milletini seven ve daima yüceltmeye çalışan; insan haklarına ve Anayasa’nın başlangıcındaki temel ilkelere dayanan demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyeti’ne karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış hâline getirmiş yurttaşlar olarak yetiştirmek;

2. Beden, zihin, ahlak, ruh ve duygu bakımlarından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere, hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı, kişilik ve teşebbüse değer veren, topluma karşı sorumluluk duyan; yapıcı ve verimli kişiler olarak yetiştirmek;

3. İlgi, istidat ve kabiliyetlerini geliştirerek, gerekli bilgi, beceri, davranışlar ve birlikte iş görme alışkanlığı kazandırmak suretiyle hayata hazırlamak ve onların, kendilerini mutlu kılacak ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmalarını sağlamak;

Böylece bir yandan Türk vatandaşlarının ve Türk toplumunun refah ve mutluluğunu artırmak; öte yandan millî birlik ve bütünlük içinde iktisadî, sosyal ve kültürel kalkınmayı desteklemek ve hızlandırmak ve nihayet Türk milletini çağdaş uygarlığın yapıcı, seçkin bir ortağı yapmaktır.

2. GİRİŞ

Düşünen ve duygusal bir varlık olan insanın sergilediği faaliyetler arasında tanımlanması en zor olanlardan biri kuşkusuz sanattır. Çünkü kişilerin yetiştikleri kültür, eğitim seviyeleri, hayattan beklentileri, dünyaya bakış açıları vb. sanat ve sanat eseri tanımında farklılıklara neden olmaktadır.

Cahit Kınay sanatı “İnsanın dünyanın sırlarına erişebilme, kişisel bunalımlarını yatıştırabilme, heyecanlarını başkalarına duyurma, ruhsal özlemlerini uygun bir düzeyde yaşayabilme, kendini aşabilme çabasıdır.” diye tanımlarken Herbert Read “Kişinin içindeki güzellik duygusunu belli kurallara uyarak maddeye yansıtmasıdır.” Nusret Çam ise “İnsanların gördükleri, duydukları, his ve tasavvur ettikleri olayları ve güzellikleri insanlarda estetik bir heyecan uyandıracak şekilde ifade etmesidir.” şeklinde tanımlamaktadır.

Sanat eseri sanatçının genel karakteri ile toplumların genel karakteri arasındaki etkileşimden doğduğu için genellikle toplumların dünya görüşlerini yansıtır.

Uygarlığın var olduğu her yerde sanatsal faaliyetlerde bulunulduğundan tarih boyunca her toplumun veya bireyin kendine has bir sanat anlayışı oluşmuştur. Fakat neyin sanat eseri

olarak kabul edileceği konusunda toplumların farklı anlayışları olduğu gibi bireylerde de çoğu zaman görüş farklılıkları ortaya çıkmıştır. Bir ressam, şair, mimar veya halı dokuyan genç bir kızın sanat eseri anlayışları birbirinden çok farklıdır.

Sanat eseri insanın yaşamış olduğu duyguyu, kendinde canlandırdıktan sonra, aynı duyguyu başkalarının da hissedebilmesi için hareket, ses, çizgi, renk veya kelimelerle belirlenen biçimlerle ifade etme ihtiyacının yansımasıdır. Bireyin sanat eserinden gerekli tadı alabilmesi ve sanatçının yansıtmak istediği duyguları hissedebilmesi için sanat tarihi bilgisine ihtiyacı vardır. Sanat tarihi, sanatın doğuşundan itibaren hangi aşamalardan geçerek günümüze geldiğini inceleyen, sanat eserlerinin ve onları yapan sanatçıların stillerini (üsluplarını), sanat anlayışlarını saptayarak değerlendirmeyi amaçlayan, insanlığın geçirdiği tüm evreleri gerçekçi delillerle ortaya koyan bir bilim dalıdır. Bu tanıma göre zaman, mekân, malzeme, teknik ve sanatçının içinde yaşayıp eserlerini verdiği toplumun ekonomik ve siyasi yapısı sanat tarihi açısından önemlidir. Aynı zamanda insan her çağda değişen bir varlık olduğundan sanat tarihi, değişimin sanat eserleri üzerindeki yansıma biçimine ait bilgileri toplayarak sanatçıları eser oluşturmaya iten gücün sanat formlarını nasıl değiştirdiğini açıklamaya çalışır.

Sanat eserinin ve oluşturulduğu yerin coğrafi özellikleri, yapıldığı dönem ve sanatçının dünya görüşü gibi bilgiler kişinin eserden tat almasını, aynı zamanda sanat eserini ve sanatçıyı doğru değerlendirmesini sağlar. Örneğin, Selimiye Camii'nin mimari özelliklerini ve yapıldığı dönemin şartlarını bilmeyen bir kişinin Mimar Sinan'daki dehayı yeterince anlaması mümkün değildir.

Sanat tarihi eğitiminin önemli bir amacı da öğrenciye yaşayan, canlı bir sanat tarihi bilinci kazandırmaktır. Ancak bu sayede öğrenci sanatı tanıyacak, öğrenecek, seçenek ve yeni biçimler yaratmada bir temel oluşturacaktır. Ortaöğretim kurumlarında okutulan seçmeli Sanat Tarihi Dersi Öğretim Programı da ilköğretimi bitirmiş, kendini sözlü ve yazılı olarak ifade edebilen, öğrendiklerini diğer derslerle ilişkilendirebilen, estetik zevki gelişmiş, araştırmacı ve sanata duyarlı bireyler yetiştirmesini hedeflemektedir.

Sürekli değişim içinde bulunan dünya; yenilikleri ve gelişmeyi kavrayan, bunun yanında kendi üzerine düşen görevlerin de farkında olan ve bilgi üreten bireylere ihtiyaç duymaktadır. Çağımız insanlarını yetiştirebilmek amacıyla son yıllarda eğitim sistemimizin yeniden yapılandırılmasına yönelik birçok çalışma yapılmıştır. Bu kapsamda yürütülen “program geliştirme” çalışmalarında eğitim sistemi bir bütün olarak ele alınmıştır. Bunun sonucunda öğrenci merkezli, yapılandırmacı eğitim felsefesi benimsenmiştir. Sanat tarihi eğitiminde düşünen, araştıran, üreten, gelişime açık, öğrendiklerini uygulayabilen, estetik zevki gelişmiş ve sanata duyarlı bireyler yetiştirmek hedeflenmiştir. Bu amaçla Sanat Tarihi Dersi Öğretim Programı'nın yapılandırmacı yaklaşıma göre yeniden düzenlenmesine ihtiyaç duyulmuştur. Hazırlanan programın bu ihtiyacı karşılaması beklenmektedir.

3. GENEL AMAÇLAR

Program ile öğrencilerin;

1. Ön yargılardan arınmış, demokratik değerlere sahip çıkma bilinci geliştirmeleri,
2. Geçmiş, bugün ve gelecek algısında sanat tarihi bilinci kazanmaları,
3. Millî kültürümüzün, dünya kültür ve sanat mirası içindeki yerini değerlendirmeleri,

4. Sanat eserlerini koruma bilinci geliştirmeleri,
5. Geçmiş ve bugün arasında bağlantı kurarak millî birlik ve beraberlik bilinci kazanmaları,
6. Sanata ve sanatçıya karşı eleştirel bakış açısı geliştirmeleri,
7. Millî kültür değerlerinin bilincinde olarak farklı kültürlere hoşgörü ile yaklaşmaları amaçlanmaktadır.

4. PROGRAMIN TEMEL YAKLAşIMI

Günümüz ğrenci profili, bilimsel ve akılcı düşünme becerisine sahip, araştırmacı ve sorgulayıcı, bilgiyi ezberleyen değil bilgiye ulaşabilen, bu bilgiyi kullanıp paylaşabilen, iletişim kurma becerilerine sahip, teknolojiyi etkin bir şekilde kullanabilen, kendini gerçekleştirmiş ve bunun yanı sıra insanlığın ortak değerlerini de sahiplenmiş, yaratıcı, üretken, takım çalışmasına yatkın, öğrenmeyi öğrenmiş ve yaşam boyu öğrenmeyi benimsemiş bireyler olarak tanımlanabilir.

Öğrenci profilinde yaşanan bu değişme ile birlikte siyasi, sosyal, ekonomik ve teknolojik alanlarda yaşanan hızlı değişme, bireylerin ve toplumların karşılaştığı karmaşık sorunlar, toplumsal kalkınmada insan faktörü, insanlar arası ilişkiler ve toplumsal değerler, Sanat Tarihi Dersi ğretim Programı'nın da yenilenmesini gerekli kılmıştır.

Sanat ve sanatçının bireylere ve toplumlara onur kazandıran bir değer olduğu bilincini kazanmış insanlar yetiştirmek, sanat tarihi dersinin temel amaçları arasındadır. Bu amaı gerçekleştirmek için eğitim ve ğretim alanındaki gelişmelerin, uygulanan yöntem ve teknikler ile eğitim aralarındaki değişim ve çeşitliliğin ğretim programlarına yansımaları gerekmektedir. Bu nedenle Sanat Tarihi Dersi ğretim Programı, ğrencilerin bilgiye ulaşma ve bilgiyi yapılandırma yollarını öğrenmelerine, sorun çözme ve karar verme becerilerini geliştirmelerine duyulan ihtiyaç nedeniyle yeniden düzenlenmiştir. Tüm bu ihtiyaçlar doğrultusunda, dünyada yaşanan gelişmelere paralel olarak ğretim programlarında yeni yaklaşımlar dikkat çekmektedir.

Öğrenciyi merkeze alan yapılandırmacı yaklaşımda bireylerin öğrenmeyi öğrenmesi esas alınarak her öğrencinin farklı zaman, tür ve hızda öğrenebileceği, düşünme becerilerini geliştirmenin yaratıcı düşünceyi geliştirdiği kabul edilmiştir. Bu nedenle programda, bilginin taşıdığı değer ve öğrencilerin var olan deneyimleri de dikkate alınarak onların yaşama etkin katılımını, doğru karar vermelerini, sorun çözmelerini destekleyici ve geliştirici bir yaklaşım izlenmiştir. Bu yaklaşımla ğrenci merkezli, bilgi ve beceriyi dengeleyen, öğrencinin kendi yaşantılarını ve bireysel farklılıklarını dikkate alarak çevreyle etkileşimine imkân sağlayan yeni bir anlayış hayata geçirilmeye çalışılmıştır.

Yapılandırmacı anlayışı temel alan ğrenci merkezli eğitimin ğrenci ve öğrenme süreci açısından temel ilkeleri şunlardır:

1. ğrenme süreci, bireyin kendi algıları, düşünceleri ve duygularından süzerek edindiği bilgi ve deneyimlerden bilgiyi keşfetmesi ve yapılandırması sürecidir. Bu nedenle, ğrenci merkezli eğitimde öğrenmeyi öğrenmek esastır.
2. Her ğrenci, elde ettiği verilerden bir anlam çıkartmak, bunu gözden geçirmek ve diğerleri için anlaşılır hâle getirmek çabası içinde olduğundan her ğrenci öğrenebilir olarak kabul edilir.

3. Bilginin yapısı gereği her öğrenci daha derin bir anlama etkinliğini yapılandırmak için eski ve yeni bilgileri arasında özgün bağlantılar kurar.

4. Öğrencinin, nasıl düşüneceğini planlayıp, gözlemleyip, değerlendirerek sorgulayıcı ve yaratıcı düşünme becerilerinin geliştirilmesine öncelik verilmelidir.

5. Öğrencinin kontrol düzeyi, sorumluluk duygusu, hedefleri, ilgi alanları, yeterlilikleri ve beklentileri başarıma isteğini artıracığından öğrencinin derse motivasyonunun sağlanması son derece önemlidir.

6. Olumsuz deneyimlerin öğrenmeyi zorlaştıracığı düşünülerek her öğrencinin başarabilme deneyimini yaşaması için onların bireysel farklılıklarını dikkate alan fırsatlar yaratılmalıdır.

7. Merak, yaratıcılık ve kompleks düşünmeyi harekete geçiren, güdü artırıcı ve öğrenmeyi öğretmeye yönelik görevler öğrencinin başarabilme deneyimini yaşaması için yaratılacak fırsatlar olarak görülmelidir.

8. Öğrenmenin her öğrenci için farklı zaman ve basamakta olabileceği gerçeğinden hareketle eğitim - öğretim etkinliklerinin ve ortamlarının planlanmasında farklı öğrenme türleri ve hızları dikkate alınmalıdır.

9. Farklı özelliklere sahip bireylerin birbirleri ile etkileşimi, öğrenmeyi kolaylaştıracağından eğitimde iş birliğine dayalı öğretim stratejilerine ağırlık verilmelidir.

10. Öğrenciler arasındaki olumlu ilişkiler öğrenmeyi artıracığından eğitim-öğretim faaliyetlerinde grup çalışmaları ve sosyal etkinliklere önem verilmelidir.

11. Her öğrenci öğrenmeye karşı farklı yetenek, tercih ve eğilimlere sahip olduğundan öğrenci merkezli eğitimde bu farklılıklar dikkate alınarak öğretim etkinlikleri çeşitlendirilmeli ve teknoloji ile desteklenmelidir.

12. Her öğrenci yeni fikirleri inanç, anlama, yorumlama ve tutum süzgeçlerinden geçirerek işler ve farklı anlamlar çıkarır. Bu nedenle, öğrenci merkezli eğitimde ölçme ve değerlendirme çalışmalarında her öğrencinin gelişiminde gösterdiği ilerleme dikkate alınmalıdır.

5. SANAT TARİHİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI

Sanat Tarihi Dersi Öğretim Programı “ünite” adı altında organize edilmiş sekiz bölümden oluşmaktadır. Ünitelerde, programda öngörülen bilgi, beceri, kavram, değerler ve tutumlar sistematik bir şekilde ilişkilendirilmiştir. Ünitelerin program tablosu; kazanımlar, etkinlik örnekleri ve açıklamalar olmak üzere üç ana bölümden oluşmaktadır.

Sanat Tarihi Dersi Öğretim Programı'ndaki üniteler ve içerikleri aşağıda yer almaktadır:

ÜNİTELER

1. ÜNİTE: SANAT TARİHİNE GİRİŞ

1. Sanat ve Sanat Türleri
2. Sanat Tarihi ve Diğer Bilim Dalları
3. Atatürk ve Sanat
4. Sanat Eserlerinin Korunması

2. ÜNİTE: TARİH ÖNCESİNDE ANADOLU'DA YAŞAM

1. Tarih Öncesi Çağlar ve Yerleşim Yerleri
 - a. Paleolitik Çağda Anadolu
 - b. Mezolitik Çağda Anadolu
 - c. Neolitik Çağda Anadolu
 - ç. Kalkolitik Çağda Anadolu
 - d. Maden Çağında Anadolu

3. ÜNİTE: İLK ÇAĞDA DOĞU AKDENİZ HAVZASI UYGARLIKLARI VE BİZANS

1. Mezopotamya Sanatı
2. Mısır Sanatı
3. Anadolu Uygarlıkları ve Sanatı
 - a. Hitit Sanatı
 - b. Frig Sanatı
 - c. Lidya Sanatı
 - ç. Urartu Sanatı
4. Yunan Sanatı
5. Roma Sanatı
6. Erken Hristiyanlık ve Bizans Sanatı

4. ÜNİTE: AVRUPA SANATI

1. Roman Sanatı
2. Gotik Sanatı
3. Rönesans Sanatı
4. Barok Sanatı
5. XVIII. Yüzyıl Sonrası Sanat Akımları

5. ÜNİTE: ORTA ASYA TÜRK SANATI

1. Hun Sanatı
2. Göktürk Sanatı
3. Uygur Sanatı

6. ÜNİTE: İSLAM VE TÜRK MİMARİSİ

1. Dinî Mimari
 - a. Mescit - Camii
 - b. Kümbet - Türbe
 - c. Minareler
2. Sivil Mimari
 - a. Medreseler
 - b. Kervansaraylar - Hanlar - Ribatlar
 - c. Saraylar

ç. Hamamlar (Su Yapıları)

d. Hastaneler

3. Külliye

4. Askerî Mimari

5. Türk Mimarları

7. ÜNİTE: GELENEKSEL SANATLARIMIZ

1. Halı - Kilim

2. Çini - Seramik

3. Minyatür

4. Hat - Ebru - Tezhip

5. Diğerleri

8. ÜNİTE: XIX VE XX. YÜZYIL TÜRK HEYKEL VE RESİM SANATI

1. Heykel

2. Resim

Sanat Tarihi Dersi Öğretim Programı'ndaki ünitelerin kapsamı aşağıda yer almaktadır.

SANAT TARİHİNE GİRİŞ

I. ünite sanatın tanımı, sanat eseri, sanat türleri verilecek; sanat tarihi ve sanat tarihine yardımcı olan diğer bilim dalları belirtilecektir. Ayrıca Atatürk'ün sanat ve sanatçıya verdiği değer ile sanat eserlerinin korunmasının önemi üzerinde durulacaktır.

TARİH ÖNCESİNDE ANADOLU'DA YAŞAM

II. ünite insanlığın ilk izlerinin ortaya çıkışından yazının bulunuşuna kadar olan dönemi kapsayan ve Tarih Öncesi Çağlar olarak adlandırılan dönemde tüm insanlığı etkileyen önemli olaylar, buluşlar, büyük göçler, sosyal ve siyasal değişimlerin Anadolu'daki yaşama etkileri üzerinde durulacaktır.

Tarih öncesi taş devirleri olan, Paleolitik (Eski Taş), Mezolitik (Orta Taş), Neolitik (Yeni Taş), Kalkolitik (Maden - Taş) ve Maden Çağlarında (Tunç - Demir) oluşturulan yerleşim yerlerinin kendilerine has özellikleri ve günümüze ulaşan eserler görselleri ile verilecektir. Bunlardan idoller, çakmak taşından yapılan eserler, silahlar, madeni eserler, neolitler, duvar resimleri, kemik aletler, seramik eserler, çanak ve çömlekler ile çömlekçi çarkı örnekleri verilecektir.

Çağlara göre önemli yerleşim merkezlerinin;

Paleolitik Çağ: İstanbul; Yarımburgaz, Antalya; Karain, Beldibi, Gaziantep; Dülük Şarklı Mağarası,

Mezolitik Çağ: Samsun; Tekkeköy, Şanlıurfa; Söğüt Tarlası, Burdur; Baradız Mağarası,

Neolitik Çağ: Urfa; Göbekli Tepe, Batman Halan Çemi, Konya, Çatalhöyük, Aşıklı, Diyarbakır; Çayönü, Malatya; Cafer Höyük, Burdur; Hacılar,

Kalkolitik Çağ: Mersin; Yumuk Tepe, Malatya; Değirmendere, Karaman; Canhasan, Burdur; Hacılar, Yozgat; Alişar,

Maden Çağı: Çanakkale; Troya, Çorum; Alacahöyük, Kayseri; Kültepe, Samsun; İkiztepe olduğu belirtilecektir.

İLK ÇAĞDA DOĞU AKDENİZ HAVZASI UYGARLIKLARI VE BİZANS

III. ünite de İlk Çağda kurulan uygarlıkların ve yerleşim merkezlerinin genel özellikleri, Mezopotamya, Mısır uygarlıkları ile Anadolu'da kurulan Hitit, Frig, Lidya, Urartu uygarlıkları, Roma ve Yunan sanatlarında görülen mimari tipler, Yunan sanatındaki nizamlar, Yunan ve Roma sanatlarına ait eserler ile erken Hristiyanlık dönemine ait eserler ve Bizans sanatına ait eserler incelenecektir.

Tarih öncesinden başlayarak Mezopotamya, Anadolu, Mısır, Ege, Yunan ve Roma bağlamında İlk Çağın sanatsal uygulamalarının temellerini incelemek Anadolu'nun uygarlık sahnesindeki yerini anlamak açısından önemlidir.

AVRUPA SANATI

IV. ünite de Orta Çağ Avrupa'sında Skolastik felsefenin sanatçıları ve sanatsal formları etkisi altına almasıyla gelişen Roman ve Gotik sanatlarının genel özellikleri verilecektir. Ayrıca Rönesansı hazırlayan nedenler irdelenecek, Rönesans mimarisi, resim, heykel sanatı ve sanatçıları incelenecektir. Rönesans ve Barok sanatının genel özellikleri, mimari, resim ve heykel alanındaki gelişmeler, sanatçıların yaşadıkları dönem, ülkeleri, eserleri, sanat anlayışları ve üslupları hakkında bilgi verilerek bulundukları çağa getirdiği yenilikler incelenecektir.

XVI, XVII. ve XVIII. yüzyıllardaki sanatsal gelişmelerin incelenmesi, insanlık tarihi boyunca anlayış şekillerindeki değişim ve bu değişimin sanat formlarına yansımaları anlamak açısından önemlidir. IV. ünite de Neoklasik, Romantizm, Realizm, Empresyonizm, Fovizm, Kübizm, Fütürizm, Ekspresyonizm, Soyut Sanat, Metafizik, Sürrealizm, Pop Art, Dadaizm ve Kavramsal Sanat akımlarının üslup özellikleri, akımlara bağlı sanatçıların biyografileri, eserleri ve özellikleri incelenecektir.

ORTA ASYA TÜRK SANATI

V. ünite de Orta Asya Türk Sanatı'nın oluşmasına etki eden faktörler üzerinde durulacaktır. Hun, Göktürk ve Uygurların mimari, heykel, resim ve süsleme sanatlarının genel üslup özellikleri verilecektir. Orta Asya Türk Çadır Sanatı üzerinde durulacak ve genel özellikleri verilecektir.

İSLAM VE TÜRK MİMARİSİ

VI. ünite de İslam ve Türk sanatına ait eserler ve bu eserlerin genel özellikleri, mimari ile süsleme alanındaki gelişmeler, dönemler ve bu dönemlere ait özellikler, anlayışlar ile getirdiği yenilikler işlenecektir. İslamiyetin ilk dönemlerinde ortaya çıkan eserler ve işlevleri, ilk Müslüman Türk devletlerindeki üslup özellikleri, yenilikler açıklanacaktır. Türk sanatında yer alan camiler, medreseler, saraylar, hanlar, külliye ler, darüşşifalar, askerî eserler genel üslup özellikleri, yenilikleri ve kendine has özellikleri ile işlevleri belirtilecektir.

GELENEKSEL SANATLARIMIZ

VII. ünite de Türk kültürüne ait geleneksel sanatlarımızın (halı, kilim, çini, seramik, minyatür, hat, tezhip, ebru, ağaç oyma, kakma sanatı, madeni eserler) özellikleri, gelişim aşamaları ve Türk sanatındaki yeri belirtilecektir.

XIX ve XX. YÜZYIL TÜRK HEYKEL VE RESİM SANATI

VIII. ünite de XIX ve XX. yüzyıl Türk heykel ve resim sanatının genel özellikleri, sanatçıları ve temsilcileri belirtilecek. Sanayii Nefise Mektebinin önemi vurgulanacaktır.

XX. yüzyıl Cumhuriyet Dönemi heykeltıraşları ve eserleri örnekleri ile belirtilecek, Heinrick Krippel, Pietro Canonica, Zühtü Müridoğlu, Nusret Suman ve Hüseyin Anka Özkan eserleri ile birlikte vurgulanacaktır.

VIII. ünite de XX. yüzyıl ve Cumhuriyet Dönemi ressamaları ve eserleri örnekleri ile belirtilir. Şeker Ahmet Paşa ve eserleri, Osman Hamdi Bey ve çalışmaları, İbrahim Çallı ve 14'ler Grubu, D Grubu, Yeniler Grubu, Onlar Grubu, Soyut Resim Dönemi ressamaları ile vurgulanacaktır.

KAZANIMLAR

Kazanımlar; öğretim sürecinde öğrencilerin edinecekleri bilgi, beceri, tutum ve alışkanlıkları kapsamaktadır.

ETKİNLİK ÖRNEKLERİ

Programda yer alan kazanımların hayata geçirilmesi ve hedeflenen bilgi, beceri, değer, tutum ve alışkanlıkların kazandırılması için çeşitli etkinlik örneklerine yer verilmiştir. Bu etkinlikler birer öneri niteliğindedir. Öğretmen, bu etkinlikleri olduğu gibi veya değişiklikler yaparak uygulayabileceği gibi yeni etkinlikler de tasarlayabilir. Uygulamada etkinliklerin hangi kazanımlara yönelik olduğuna dikkat edilmeli, öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçları göz önünde bulundurulmalıdır.

Programdaki etkinlikler, öğrenci merkezli ve öğrenme sürecinde öğrencinin etkin bir rol üstlenmesini sağlayacak şekilde hazırlanmıştır. Öğrencilerin birbirleriyle ve öğretmenleriyle sürekli iletişim içinde olmaları ve etkinliklerin her aşamasında katılımcı olarak yer almaları programın uygulanması açısından önemlidir.

AÇIKLAMALAR

İşlenecek konuların sınırlarını belirleyen ifade, ders içi ve diğer derslerle ilişkilendirme ve uyarıların yer aldığı bölümdür.

BECERİLER

Program ile ulaşılması beklenen beceriler şunlardır:

• Türkçeyi Doğru, Etkili ve Güzel Kullanma

Okuduğunu, dinlediğini, gördüğünü, doğru, tam ve hızlı olarak anlayabilme; duygu, düşünce, hayal ve isteklerini açık ve anlaşılır bir şekilde eksiksiz ifade edebilme, Türkçenin kurallarına uygun cümleler kurma, zengin bir söz varlığına sahip olma ve estetik bir bakış açısı kazanma vb. alt becerileri içerir.

• Eleştirel Düşünme

Kuşku temelli sorgulayıcı bir yaklaşımla konulara bakma, yorum yapma ve karar verme becerisidir. Sebep - sonuç ilişkilerini bulma, ayrıntılarda benzerlik ve farklılıkları yakalama, çeşitli ölçütleri kullanarak sıralama yapma, verilen bilgilerin kabul edilebilirliğini, geçerliliğini belirleme, analiz etme, değerlendirme, anlamlandırma, çıkarımda bulunma vb. alt becerileri içerir.

- **Yaratıcı Düşünme**

Öğrencilerin bir temel fikri ve ürünü değiştirme, birleştirme, yeniden farklı ortamlarda kullanma ya da tamamen kendi düşüncelerinden yola çıkarak yeni ve farklı ürünler ve bilgiler üretme, olaylara farklı bakabilme, küçük çaplı da olsa bazı buluşlar yapabilmeyi kapsar. Ayrıntılı fikirler geliştirme ve zenginleştirme, sorunlara benzersiz ve kendine özel çözümler bulma, fikirler ve çözümler ortaya çıkarma; bir fikre, ürüne çok farklı açılardan bakma, bütünsel bakma vb. alt becerileri içerir.

- **İletişim Kurma**

Konuşma, dinleme, okuma, yazma gibi sözel ve sözel olmayan iletişim becerilerini etkili ve bulunduğu ortama uygun olarak kullanmayı kapsar.

Bulunduğu ortama uygun konuşma üslûbunu belirleme vb. alt becerileri içerir.

- **Araştırma - Sorgulama**

Doğru ve anlamlı sorular sorarak problemi fark etme ve kavrama, problemi çözmek amacıyla neyi ve nasıl yapması ile ilgili araştırma planlaması yapma, sonuçları tahmin etme, çıkabilecek sorunları göz önüne alma, sonucu test etme ve fikirleri geliştirmeyi kapsar.

- **Problem Çözme**

Öğrencinin yaşamında karşısına çıkacak problemleri çözmek için gerekli olan beceriyi kapsar.

- **Bilgi Teknolojilerini Kullanma**

Bilginin araştırılması, bulunması, işlenmesi, sunulması ve değerlendirilmesinde teknolojiyi kullanabilme becerilerini kapsar.

- **Eser İnceleme**

Öğrencilerin sanat akımlarına ve sanat eserine karşı bir sanat tarihçisi veya sanat eleştirmeni gibi yaklaşımlarını, sanat akımları ve sanat eseri ile ilgili sorular sorabilmeyi, o akımın veya sanat eserinin kendilerine verdiği sanatsal dil hakkında bilgi edinebilmeyi, onunla ilgili öykü oluşturabilmeyi kapsar.

- **Yorumlama**

Öğrencileri düşünmeye sevk ederek ve kendi yorumlarını katarak sanat eserlerinin hangi amaçla ortaya çıktığını sorgulama ve kendi yorumlarını katarak başka sanat eserlerini anlamaya yöneltir.

- **Kronolojik Düşünme**

Kronoloji becerisi, sanat tarihi dersi kapsamında eserleri dönemlerine göre inceleme becerisidir. Sanatçıların yaşadığı dönemleri içeren eserleri dönem ve üsluplarına göre sınıflandırabilmeyi, farklı dönemlere ait değişik kültürel eserleri karşılaştırabilmeyi içerir.

- **Değişim ve Sürekliliği Algılama**

Öğrencilere sanat tarihi dersinde insanlığın ortaya çıkardığı ilk eserlerin özellikleri ile günümüz eserleri arasındaki benzerlik ve farklılıkları algılatmayı amaçlar.

- **Müzelerden Yararlanma**

Müzeler tarihî çevreye ait taşınabilir pek çok materyali saklama, koruma ve sergileme yanında toplumların sosyal, kültürel, ekonomik ve bilimsel geçmişlerine ışık tutar.

Sınıf ortamında sağlanamayan ve ortaya çıkarılamayan yetenek ve beceriler müzelerden

yararlanılarak ortaya çıkarılabilir. Müzelerde öğrencilerin gerçek nesnelerle karşılaşmalarının sağladığı olanaklardan yararlanmaları mümkündür.

- **Tarihî Mekânlardan Yararlanma**

Tarihî mekânlar öğrencilerin yaparak, yaşayarak ve sorgulayarak öğrenebilecekleri öğren yerleri, kaleler, surlar, camiler vb. alanlardır.

Tarihî alanlardan yararlanma öğrencilere empati kurma, gözlem yapma ve daha kalıcı öğrenme imkânları sağlar. Ayrıca öğrencilerin tarihî süreç ve değişim anlayışını geliştirirken geçmişle günümüz arasında bağ kurabilmelerine yardımcı olur.

- **Biyografi Hazırlama**

Biyografi; toplumların çeşitli alanlardaki gelişim ve değişiminde önemli roller üstlenmiş kişilerin, fikir, duygu ve düşüncelerinin, yaşadıkları önemli olaylar içindeki faaliyetlerinin ve eserlerinin anlatıldığı bir yazılı anlatım türüdür. Biyografi tarafsız bir gözle, belgelere dayalı olarak hazırlanmalıdır. Biyografi hazırlanırken yararlanılan kaynaklarla belgeler doğru ve tarihî gerçeklerle örtüşmelidir.

Sanatçıların ve bilim insanlarının biyografilerinin kullanılması, soyut ve anlaşılamayan olayları somutlaştırdığı gibi dönemin yaşam tarzı, âdetleri, özellikleri âdeta öğrencilerin gözünde canlandırılmış olur.

DEĞERLER VE TUTUMLAR

Sanat Tarihi Dersi Öğretim Programı'nın diğer önemli unsurunu da değerler ve tutumlar oluşturmaktadır. Değer, toplumun varlığını, işleyişini, devamını sağlamak ve sürdürmek için doğru ve gerekli olduğu kabul edilen ortak düşünce, ahlaki ilke ve inançlardır. Program ile eğitim, öğretim sürecinde aşağıdaki değer ve tutumların kazandırılması da hedeflenmektedir:

- Dayanışma
- Hoşgörü
- Sevgi
- Sanata saygı
- Duyarlılık
- Ulusallık
- Barış
- Estetik
- Sorumluluk
- Paylaşım

6. SANAT TARİHİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASIYLA İLGİLİ AÇIKLAMALAR

Program hazırlanırken çağdaş eğitimin gerektirdiği şartlara göre Atatürk ilke ve inkılaplarına sahip çıkan, yapılandırmacı eğitimi benimsemiş ve öğrenciyi merkeze alan yapıda olmasına dikkat edilmiştir. Ortaöğretim kurumları seçmeli Sanat Tarihi Dersi Öğretim Programı'nın uygulanmasında aşağıda verilen bilgiler dikkate alınmalıdır:

- Öğretmen, kazanımları gerçekleştirmesi için çevre özelliklerini, hitap etmiş olduğu öğrenci grubunun ilgileri ve beklentileri dâhilinde, ön bilgilerini dikkate alarak Türk millî

eğitiminin genel amaçları doğrultusunda hazırlık yapmalıdır.

- Öğretmen, çıkış noktası, uyarıcı ve dikkat çekici noktalarını kullanarak kazanımlarla çerçevesi belirlenen başlıklar etrafında hareket etmelidir.

- Programın uygulanması çalışmalarında öğretmen diğer derslerle ilişkilendirme yapmalıdır.

- Öğretmen etkinlikleri işlerken yakın çevreden örneklerle ağırlık vermelidir.

- Öğretmen öğrencilere yakın çevredeki kültürel değerlere gezi ve gözlem yaparken öğrencilerin hazırlık yapmalarına imkân vermelidir.

- Öğretmen, kazanımlarda farklı etkinlik örnekleri vermeye dikkat etmelidir.

- Millî, dinî ya da özel günlerle ilgili etkinlikler düzenlenirken, bu etkinliklere sahiplik yapmış tarihî eserler varsa bu eserlerle ilgili araştırma görevleri verilmelidir.

- Öğretmen, öğrencilerin farklı baskın zekâ türlerine sahip olduklarını dikkate alarak farklı etkinlik örnekleri hazırlamalıdır.

- Öğretmen, hedeflenen sonuçlara ulaşmak için öğrencilere sınıf içi ve sınıf dışı etkinlikler ile geliştireceği becerileri pekiştirmek için görev ve projeler vermelidir.

- Öğrencilerin sanat tarihi dersine ait biyografi ve kronoloji hazırlamalarına fırsat verilmelidir.

- Öğretmen; inceleme ve araştırma gezilerine önem vermeli, sonuçların gezi sırasında ya da sınıf ortamında açıklanmasına izin vermelidir.

- Sınıf dışı etkinliklerde tarihî-kültürel değerler ve doğayı koruma bilincinin geliştirilmesi hedeflenmelidir.

- Öğretmen; harita, CD, DVD, projeksiyon, tarihî sinema filmleri, belgeseller, simülasyon programlar, panoramik görüntüler, 3 boyutlu görüntü ve resimler, restitüsyon çizimleri, televizyon ve tepegöz kullanılmalıdır.

- Öğretmen dersi işlerken kendisinin ne bildiğini değil öğrencilerin ne bildiğini esas almalıdır.

- Öğrencilerin çevrede yaşayan zanaatçı veya çağdaş sanatçılarla ilgili röportaj ve araştırma yapmaları sağlanmalıdır.

- Öğretmen sanat eserlerinden faydalanarak öğrencilerin yaratıcı düşüncelerini kullanmalarına rehberlik etmelidir.

- Öğretmen kişiliklere değer vermelidir.

- Öğretmen topluma karşı sorumluluk duyan, yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler yetiştirmeyi hedef edinmelidir.

- Öğretmen, öğrencinin hazırladığı çalışmalara öncülük etmelidir.

- Sanat tarihi dersinde kullanılan terimler, görseller yardımıyla verilmelidir.

- Öğrencilerin sanatçı ile empati kurmalarına imkân tanınmalıdır.

- Yapılandırmacı eğitimde öğrenci tüm çalışmaların ana ögesi olmalı, öğrencilerin ilgi, istek, ihtiyaç ve beklentileri göz önünde bulundurulmalıdır.

- Öğretmen, öğrencinin görüşlerini dikkate alarak eğlenceli ve uygulamalı programları tercih etmelidir.

- Öğretmen öğrencinin etkin katılımını sağlamalıdır.
- Sınıf içi etkinlikler öğrencilerin zengin öğrenme yaşantıları geçirmelerine imkân sağlayacak şekilde hazırlanmalıdır.
- Öğretmen değerlendirme yaparken geleneksel değerlendirme yöntemleri yanında işlenen etkinliklerin yapısına uygun olarak alternatif değerlendirme araç ve yöntemlerini kullanmalıdır.
- Kazanımlar işlenirken yeri geldikçe ders içi ilişkilendirmeler yapılmalıdır.
- Etkinlikler işlenirken 5N 1K çalışmalarına ağırlık verilmelidir.

7. SANAT TARİHİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÜNİTE VE SÜRELERİ

Sanat Tarihi Dersi Öğretim Programı haftada 2 ders saati olmak üzere toplam 72 saat öngörülerek hazırlanmıştır.

Sanat Tarihi Dersi Öğretim Programı 8 üniteden oluşmaktadır.

SANAT TARİHİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI ÜNİTELERİ, KAZANIM SAYILARI, SÜRELERİ VE ORANLARI			
ÜNİTE	KAZANIM SAYISI	SÜRE/DERS SAATİ	ORANI(%)
1. SANAT TARİHİNE GİRİŞ	5	3	4
2. TARİH ÖNCESİNDE ANADOLU'DA YAŞAM	4	4	6
3. İLK ÇAĞDA DOĞU AKDENİZ HAVZASI UYGARLIKLARI VE BİZANS	8	16	22
4. AVRUPA SANATI	8	16	22
5. ORTA ASYA TÜRK SANATI	2	3	4
6. İSLAM VE TÜRK MİMARİSİ	6	16	22
7. GELENEKSEL SANATLARIMIZ	3	8	11
8. XIX VE XX. YÜZYIL TÜRK HEYKEL VE RESİM SANATI	2	6	9
TOPLAM	38	72	100

8. ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI

Eğitim ve öğretim etkinliklerinin en önemli ögeleri ölçme ve değerlendirmedir. Ölçme; herhangi bir niteliği gözlemek ve gözlem sonucunu sayılarla ya da başka sembollerle ifade etmektir (Turgut, 1992, s. 12). Değerlendirme ise ölçme sonuçlarını bir ölçüte vurarak ölçülen nitelik hakkında bir değer yargısına varma sürecidir (Tekin, 1996, s. 39).

Ölçme ve değerlendirme öğrencilerin belirlenen hedeflere ulaşmasında önemli bir rol oynamaktadır. Değerlendirmenin temel amacı, süreç içerisinde öğrenme eksikliklerini ortaya koymak ve buna dayanarak eksikliklerin tamamlanmasını sağlamaktır.

Eğitim sistemindeki ölçme ve değerlendirme çalışmaları aşağıdaki amaçlarla yapılabilir:

- Öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerini belirlemek
- Öğrencilerin gelişimlerini izlemek
- Öğrencilerin güçlü ve zayıf yönlerini ortaya çıkarmak
- Öğrencilerin gelişimlerine yönelik geri bildirimde bulunmak
- Öğrenme eksikliklerini ve güçlüklerini belirlemek
- Öğretimin ve öğretim materyallerinin etkinliğini belirlemek
- Gelecekteki öğrenme süreçlerini planlamaya veri sağlamak
- Öğretim programlarının yeterliliğini belirlemeye bilgi sağlamak

Tablo 1. Değerlendirme Yöntemleri				
1. Tanıma-Yerleştirmeye Dönük Değerlendirme (Ön Değerlendirmeler)		2. Biçimlendirme-Yetiştirmeye Yönelik Değerlendirmeler (Şekillendirici Değerlendirmeler)		3. Değer Biçmeye Yönelik Değerlendirme (Tamamlayıcı Değerlendirmeler)
Öğrencilerin karakteristik özellikleri hakkında çabuk ve geçici bir belirleme yapılması	➡	Öğrenme eksikliklerini ve güçlüklerini belirlemek ve öğretimi planlamak için öğrencinin bilgi düzeyinin belirlenmesi	➡	Not verme, ödüllendirme ve öğrenci öğrenimlerinin belirlenmesi ünite veya dönem sonunda yapılır.

Ortaöğretimde değerlendirmenin amaçları içinde, öğrencilerin öğrenme eksiklerinin belirlenmesi ve yönlendirme önemli bir yere sahiptir. Sanat tarihi dersinde yapılacak ölçme ve değerlendirme çalışmalarıyla öğrencilerin öğrenme süreçleri izlenir ve bu süreçte kazandıkları bilgi ve beceriler değerlendirilerek gerektiğinde kullanılan öğrenme etkinlikleri değiştirilir. Yapılacak değerlendirme çalışmaları dersin amaçları ve kazanımlarına uygun olarak öğretim etkinlikleri ile birlikte yürütülmelidir.

Ölçme ve değerlendirme etkinlikleriyle öğrencilerin üst düzey becerileri değerlendirilmeye çalışılmalıdır. Bu ders sürecinde öğrencilerin; okuduğunu anlama, eleştirme, yaratıcı düşünme, yorumlama; bilgi toplama, analiz etme ve bir sonuca ulaşma; gözlem yapma, gözlemlerden sonuca ulaşma; günlük hayatta karşılaşılan sorunları çözme; araştırma yapma, kendilerini ve arkadaşlarını değerlendirme gibi becerileri değerlendirilecektir.

Aşağıdaki tabloda sanat tarihi dersinde kullanılabilecek klasik ve alternatif ölçme değerlendirme yöntemleri verilmiştir. Her ölçme aracının kullanılma yeri farklıdır. Dersin özelliğine, kazanımlara, sınıf mevcuduna ve seviyesine, konunun uygunluğuna ve öğretim yöntemine göre farklı ölçme araçları seçilmelidir.

Tablo 2. Geleneksel Ölçme Değerlendirme ile Alternatif Ölçme Değerlendirme Yöntemleri	
Geleneksel Ölçme Değerlendirme Yöntemleri	Yazılı yoklama soruları, kısa cevaplı sorular, çoktan seçmeli testler, doğru-yanlış soruları, eşleştirme soruları.
Alternatif Ölçme Değerlendirme Araç ve Yöntemleri	Performans görevleri, dereceli puanlama anahtarı, proje, öz değerlendirme, grup veya akran değerlendirmesi, gözlem, poster, kontrol listeleri, tutum ölçekleri, sözel performansları değerlendirme, kavram haritaları.

GELENEKSEL ÖLÇME DEĞERLENDİRME ARAÇ VE YÖNTEMLERİ

Yazılı Yoklama Soruları

Yazılı yoklama soruları, bilgi düzeyinin üstündeki daha karmaşık ve önemli davranışların (analiz, sentez) ölçülmesine elverişli yöntemlerdir.

Çoktan Seçmeli Testler

Çoktan seçmeli maddeler sık kullanılan objektif test türüdür. Diğer test türlerine göre çoktan seçmeli maddelerin yazımı ve hazırlanması çok daha fazla teknik bilgiyi ve belli bir tecrübeyi gerektirir.

Kısa Cevaplı Sorular

Kısa cevaplı sorular öğrencilerin bir sözcük, bir rakam, bir tarih ya da en çok bir cümle ile cevaplayabileceği maddelerden oluşur.

Doğru - Yanlış Soruları

Doğru yanlış testleri, bir kısmı doğru bir kısmı yanlış yargı cümleleri (önergeler) hâlinde verilen maddelerden oluşur. Bu anlamda doğru-yanlış testler iki seçeneği olan çoktan seçmeli testlerdir.

Eşleştirme Soruları

Eşleştirme maddeleri iki grup hâlinde verilen ve birbiriyle ilgili olan bilgi öğelerinin, belli bir açıklamaya göre eşleştirilmesini gerektirir. Soruların verildiği sete “öncüler” bunların muhtemel cevaplarının verildiği sete ise “seçenekler” denir. Bu sorularda bir yönerge verilir ve bireylerin nasıl cevaplaması gerektiği açıklanır.

ALTERNATİF ÖLÇME DEĞERLENDİRME YÖNTEMLERİ

Performansa Dayalı Durum Belirleme

Performansa dayalı durum belirlemedeki temel amaç, öğrencinin yaratıcılık, problem çözme, eleştirel düşünme, karar verme, empati kurma gibi yeteneklerini ortaya çıkarmak, geliştirmek, bu yeteneklerin ne düzeyde geliştiğini ve kullanıldığını belirlemektir. Performansa dayalı durum belirleme, bilginin yapılandırılmasına ve üst düzey zihinsel süreçlere odaklanmaktadır.

Performans Görevi

Performans görevleri öğrencilere gerçek yaşamda karşılaşılabilecekleri problem durumlarını sunan ve öğrencilerin üst düzey zihinsel becerilerinin geliştirilmesini ve ölçülmesini amaçlayan etkinliklerdir. Bu etkinlikler yalnızca öğrencinin verdiği yazılı yanıtları değil, sözlü anlatım, resim yapma, şarkı söyleme, model oluşturma, fotoğraf çekme gibi farklı işlemlere sahip becerileri de içermektedir.

Bir performans görevi dört temel bölümden oluşmaktadır.

1. Tanımlama
2. Görev
3. Yönerge
4. Puanlama yöntemi

(Puanlama için kullanılacak formlar arasında kontrol listeleri, analitik ve bütüncül dereceli puanlama anahtarları, grup ve akran değerlendirme formları yer alabilir.)

Tanımlama kısmı performans görevinin kimlik kartı niteliğindedir. Bu bölümde performans görevinin hangi derse, dersin hangi konusuna, kazanımlarına, sınıf düzeyine ait olduğu belirtilir. Öğrencinin ilgili kazanımları kullanarak ulaşması beklenen performanslar yani beklenen öğrenme çıktılarının neler olduğu yazılır. Ayrıca bu kısımda görevin puanlama yöntemi de belirtilir.

Görev kısmı, performans görevinin kalbini oluşturmaktadır. Bu bölümde öğrenciye çözüm bulması gereken bir problem durumu veya yapması gereken görevler sunulmaktadır.

Yönerge kısmında, öğrencinin görevi yerine getirirken dikkat etmesi gereken noktalar belirtilmektedir. Bu noktalar çalışmaya başlamadan önce, çalışma sırasında ve çalışmanın bitiminde olmak üzere üç boyutta ele alınmalıdır..

Puanlama yöntemi kısmında öğrencinin yaptığı çalışmanın değerlendirilmesinde kullanılacak dereceli puanlama anahtarları ve formlar bulunmaktadır.

Dereceli puanlama anahtarları, öğrenmeler konusunda öğretmenlere ve öğrencilere klasik puanlama anahtarlarından daha fazla bilgi vermektedir. Klasik sınavlarda öğrenci 100 üzerinden 60 gibi bir puan aldığında 60 puanın hangi başarısının bir karşılığı olduğunu, 40 puan düşük alma nedenini, kendisindeki eksiklikleri ve neleri düzeltmesi gerektiğini tam olarak bilememektedir. Dereceli puanlama anahtarı ise, böyle bir durumda 60 alan öğrencinin gösterdiği performanstaki başarısı, eksiklikleri, düzeltilmesi gereken yönleri hakkında geri bildirim verir.

Performans Görevi			
İçerik Düzeyi	Sınıf Düzeyi	Beklenen Performans	Puanlama Yöntemi
SANAT TARİHİ Ünite Adı: Sanat Tarihine Giriş Kazanım: Sanat eserlerinin korunmasının önemini açıklar.	Ortaöğretim	<ul style="list-style-type: none"> Araştırma Yapma Eleştirel Düşünme Yaratıcı Düşünme Sunum Becerisi 	Dereceli Puanlama Anahtarı

Sevgili Öğrenciler,

Sizden sanatın ve sanat eserlerini korumanın önemine yönelik bir afiş hazırlamanız beklenmektedir.

Nemrut Dağı Millî Parkı, Adıyaman

Ayasofya Müzesi, İstanbul

Çalışma Sırasında Dikkat Edilecek Hususlar

- Daha önce yapılmış afiş örneklerini inceleyiniz.
- Konunuzla ilgili bir afiş tasarımı yapınız.
- Afişin herhangi bir yerden kopya edilmemiş özgün tasarım olmasına dikkat ediniz.
- Afişinize bir slogan bulunuz.
- Kompozisyon bütünlüğüne bağlı olarak belirlediğiniz sloganı da afiş üzerine işleyiniz.
- Afiş tasarımınızı resim öğretmenine göstererek görüşlerini alınız.
- Tasarımınızda varsa düzeltmeler yapınız.
- Tasarımınıza son şeklini veriniz.
- Afişin hazırlanmasında her türlü çizim, grafik, boyama, yapıştırma, bilgisayar çalışmaları vb. kullanabilirsiniz.
- Çalışmanızda internetten, arşivlerden, kitap, gazete, dergi, kaset, CD vb. kaynaklardan yararlanabilirsiniz.
- Çalışmanızı resim, fotoğraf vb. materyallerle destekleyebilirsiniz.
- Çalışmanın sonunda hangi kaynaklardan yararlandığınızı belirtmelisiniz.
- Bu çalışmayı aldıktan en geç 15 gün sonra teslim etmek zorundasınız.
- Gerekli yerlerde ailenizden ve öğretmenlerinizden yardım alabilirsiniz. Ancak çalışmanın çoğunu kendiniz yapmalısınız.

Çalışmanın Değerlendirilmesi

Çalışma içerik, özgünlük, sunu becerisi, görsel materyal kullanımı ve zaman kullanımı açısından değerlendirilecektir.

DERECELİ PUANLAMA ANAHTARI (RUBRİK)

Dereceli puanlama anahtarları, öğrencilere yaptıkları çalışmaların hangi ölçütlere göre değerlendirileceğini ve performanslarının hangi düzeydeki puana denk geleceğini gösteren puanlama araçlarıdır. Dereceli puanlama anahtarları öğrencilere performans görevleri ve projelerle birlikte verilmelidir. Bu sayede öğrenciler ulaşmaları gereken başarı (yetkinlik) düzeyini görebildikleri gibi performanslarının düzeylerinin de farkında olacaklardır.

Dereceli puanlama anahtarları, analitik ve bütünsel olmak üzere iki farklı yapıdadır.

Analitik Puanlama Anahtarı: Birden fazla dereceli ölçüt bulunur ve bunlar herhangi bir özel amaca yöneliktir. Bu tür puanlama anahtarlarında, ürün veya süreci bölümlere ayrılır. Her beceri veya kriteri bağımsız olarak değerlendirilir ve sonra da bu puanlar toplanarak toplam puan hesaplanır. Bu ölçekler, çalışmanın ya da ürünün farklı boyutlarına farklı notlar vermek amacıyla oluşturulur. Puanlar hem toplam puanı hem de kategoriler veya kriterlerin ortalamasını bulmak için toplanabilir. Analitik puanlama anahtarında ürün veya sürecin ayrılmış yönleri bireysel olarak derecelendirilmektedir. Bu yolla yapılan puanlama, öğretmene ve öğrencilere, öğrencilerin becerilerinin zayıf ve güçlü yönleri hakkında detaylı bilgiler sağlamaktadır.

Aşağıda performans görevine ait analitik dereceli puanlama anahtarı verilmiştir.

Performans Görevi Analitik Dereceli Puanlama Anahtarı					
Öğrencinin Adı Soyadı : Numarası : Sınıfı :					
Ölçütler	Başlangıç Düzeyinde (1)	Kabul Edilebilir (2)	Oldukça Başarılı (3)	Başarı Puanı	Görüşler ve Öneriler
İçerik	Hazırlanan afiş sanatın ve sanat eserlerini korumanın önemini çok az yansıtıyor.	Hazırlanan afiş sanatın ve sanat eserlerini korumanın önemini genel olarak yansıtıyor.	Hazırlanan afiş sanatın ve sanat eserlerini korumanın önemini tam olarak yansıtıyor.		
Özgünlük	Hazırlanan afişin çok az bir kısmı özgün ve çok büyük bir kısmı benzerlerinden esinlenerek/kopya ederek hazırlanmış.	Hazırlanan afişin çoğunluğu özgün, ancak küçük bir kısmı benzerlerinden esinlenerek/kopya ederek hazırlanmış.	Hazırlanan afiş özgün, yeni ve benzerlerinden farklı.		
Sunu Becerisi	Çalışma karmaşık bir anlatımla sunuldu çok az anlaşıldı ve az ilgi çekti.	Çalışma genellikle yalın ve düzgün bir anlatımla sunuldu, anlatılanların çoğu anlaşıldı ve genel olarak ilgi çekti.	Çalışmanın tümü yalın ve düzgün bir anlatımla sunuldu tümü anlaşıldı ve çok ilgi çekti.		
Görsel Materyal Kullanımı	Konuya uygun bir görsel kullanılmış.	Konuya uygun iki görsel kullanılmış.	Konuya uygun üç görsel kullanılmış.		
Zaman Kullanma	Rapor 3-4 gün geç teslim edildi.	Rapor 1-2 gün geç teslim edildi.	Rapor gününde teslim edildi.		
Öğretmenin Yorumu:					

Bütünsel Puanlama Anahtarı: Çoğunlukla tek ve genel dereceli ölçütlerin olduğu bir puanlama anahtarı çeşididir. Bütünsel puanlama anahtarında, ürün veya süreci bölümlere ayırmak ve her beceriyi veya kriteri bağımsız olarak değerlendirmek yerine, ürün veya sürecin bütününe odaklanılır. Bu yöntem, öğrenme ürünleri toplam puan olarak değerlendirilmek istendiğinde kullanılır. Bu tip puanlama anahtarları öğrenci performanslarındaki bazı küçük hataların göz ardı edilebileceği ve performansın bütününe odaklandığı durumlarda kullanılmaktadır.

Bütünsel puanlama anahtarları düzey belirlemeye dayalı (summative) değerlendirme amaçlı kullanılmaktadır. Bu nedenden bütünsel puanlama anahtarları öğrenciler hakkında çok ayrıntılı bilgi vermezler ve öğrencilerin eksik yönlerinin belirlenmesinde kullanılmazlar (Kutlu, Karakaya, Doğan, 2008). Aşağıda performans görevinin bütünsel dereceli puanlama anahtarına bir örnek verilmiştir.

Performans Görevi Bütünsel Dereceli Puanlama Anahtarı	
Öğrencinin Adı Soyadı : Numarası : Öğrencinin Görevi Sunduğu Tarih :	
Puan	GÖRÜNÜM
4	Afiş titizlikle hazırlanmış, afişin görünümü temiz ve düzenli. Afiş ilgi çekicidir.
3	Afiş titizlikle hazırlanmış, afişin görünümü temiz ve düzenli. Afiş ilgi çekici değil.
2	Afişin görünümü temiz ve düzenli değil. Afiş ilgi çekici değil.
1	Afiş titizlikle hazırlanmamış, görünüm kirli ve düzensiz. Afiş ilgi çekici değil.
Puan	İÇERİK
4	Amaç açık ve anlaşılır olarak belirtilmiş. Afişin konusu kısa ve öz şekilde vurgulanmış.
3	Amaç açık ve anlaşılır olarak belirtilmiş. Afişin konusu vurgulanmış.
2	Amaç belirtilmiş. Afişin konusu eksik vurgulanmış.
1	Amaç eksik belirtilmiş. Afişin konusu vurgulanmamış.
Puan	SLOGAN
4	İçeriğe uygun çarpıcı bir slogan bulunmuş.
3	İçeriğe uygun slogan bulunmuş ama çarpıcı değil.
2	Slogan bulunmuş ama içeriğe uygun değil.
1	Slogan hiç kullanılmamış.
Puan	ÖGELERİN KULLANIMI
4	Görsel ve yazılı öğeler konuya uygun ve yeterli düzeyde kullanılmış. Yazılı ve görsel öğeler arasında uyum sağlanmış. Gereksiz detay kullanılmamış.
3	Görsel ve yazılı öğeler konuyla ilgili ama yetersiz kalmış. Yazılı ve görsel öğeler arasında uyum sağlanmış. Gereksiz detay kullanılmamış.
2	Görsel ve yazılı öğeler konuyla ilgili ama yetersiz. Yazılı ve görsel öğeler arasında tam uyum sağlanamamış. Gereksiz detay kullanılmış.
1	Görsel ve yazılı öğeler konuyu desteklemiyor. Yazılı ve görsel öğeler arasında uyumsuzluk var. Gereksiz detay kullanılmış.

Tablo 3. Analitik ve Bütünsel Puanlama Anahtarlarının Karşılaştırılması	
Analitik Dereceli Puanlama Anahtarı	Bütünsel Dereceli Puanlama Anahtarı
Yapısı	Yapısı
<ul style="list-style-type: none"> Bir etkinlik parçalarına ayrılır ve her parça bireysel olarak puanlanır. Her parçadan alınan puanların toplamı, toplam puanı oluşturur. Daha çok sürece odaklıdır. Öğrencilerin eksik ve güçlü yanlarının belirlenmesinde kullanılır. Öğrencilerin gerçekleştirdiği zihinsel sürecin düzeyi hakkında daha ayrıntılı bilgi verir. 	<ul style="list-style-type: none"> Bir etkinliği parçalarına ayırmadan bütün olarak puanlar. Bir etkinliğin bileşenleri kendi aralarında çok ilişkili olup parçalarına ayrılmadığı durumlarda kullanılır. Daha çok sonuca odaklıdır. Hızlı puanlamaların gerektirdiği durumlarda kullanılabilir. Performansı parçalara ayrılmayan ya da tek bir performans boyutunun önemli olduğu ödevlerde kullanılır.
Sınırlılıkları	Sınırlılıkları
<ul style="list-style-type: none"> Hazırlanması uzun sürer. Puanlaması zaman alır. 	<ul style="list-style-type: none"> Farklı davranışlarda başarılı olan iki öğrenci aynı puanı alabilir. Öğrencinin güçlü ve zayıf yönlerinin belirlenmesinde çok etkili değildir. Güvenirlilik düzeyi daha düşüktür.

Neden Dereceli Puanlama Anahtarı Kullanılmalıdır?

- Öğretmen ve öğrenciler için açık bir kalite tanımı verir.
- Öğrenciler dereceli puanlama ölçeği kullandıkça ürettikleri ürünün sorumluluğunu daha fazla duyarlar.
- Öğretmenlerin puanlama için harcadıkları zamanın azalmasına katkıda bulunur.
- Öğretmenler öğrenci çalışmalarını değerlendirmelerini basitleştirir.
- Öğrencilere bir ödevi tamamlarken kendi performanslarını değerlendirebilecekleri standartlar ve ölçütler sağlar.
- Öğretim sürecinin gelişmesine katkı sağlar.

Dereceli Puanlama Anahtarı Nasıl Geliştirilir?

- Ölçeğin ne amaçla geliştirileceği belirlenir.
- Ne tür puanlama anahtarı kullanılacağına karar verilir. (Analitik mi, bütünsel mi?, göreve özel mi yoksa genel mi?)
 - Ölçütler tanımlanır. Davranış, ürün ya da her becerinin yeterlilik düzeyi için kısa ölçütler yazılır. Burada dikkat edilmesi gereken nokta, yeterlilik düzeylerini tanımlamak ve düzeyler arasında ölçütleri iyi ayırt edebilmektir.
 - Kullanılacak ölçeğin taslağı hazırlanır. Taslak üzerinde gerekli düzeltmeler yapılır ve bunun için öğrenci - öğretmen görüşleri alınır.

PROJE

Proje, öğrencilerin grup hâlinde veya bireysel olarak istedikleri bir alanda/konuda inceleme, araştırma ve yorum yapma, görüş geliştirme, yeni bilgilere ulaşma, özgün düşünce üretme ve çıkarımlarda bulunma amacıyla ders öğretmeni rehberliğinde yapacakları çalışmalardır.

Proje geliştirme süreci uzun, karmaşık ve zorlu bir süreçtir. Bu görevler, öğrencilerin yaratıcılık, araştırma, iletişim gibi üst düzey zihinsel becerilerini geliştirir. Projenin tasarımından ortaya konulmasına kadar geçen süreç, bilimsel süreç basamaklarını içereceğinden bilimsel süreç becerilerinin gelişmesine yardımcı olur. Projeler, yönergeler ve puanlama standartları gerektirir. Proje konuları zümre öğretmenleri tarafından belirlenebileceği gibi öğrenciler de kendi ilgi duydukları alanlara göre bireysel ya da grup

olarak proje konusu belirleyebilirler. Verilen proje konuları öğrencilerin düzeyine uygun ve yerel imkânlarla göre yapılabilecek nitelikte olmalıdır.

Grup hâlinde yapılacak projelerde grupların, öğrencilerin cinsiyet, başarı durumu vb. özellikleri bakımından heterojen olmasına dikkat edilmelidir. Grup çalışmalarında grup üyelerinin görev dağılımı, projenin her aşaması için net olarak yapılmalıdır. Görev dağılımı, grup üyeleri tarafından yapılarak öğretmenin onayı alınır. Projenin her aşamasında görevlerin yapılıp yapılmadığı aşamanın bitiminde öğretmen tarafından kontrol edilir ve grup üyelerine geri bildirim verilir. Görevini yeterince yerine getirmeyen öğrencilerin bireysel özelliklerine de dikkat edilerek gerekli önlemler alınır.

Aşağıda proje örneği ve dereceli puanlama anahtarı verilmiştir. Öğretmen yapılacak projeler için uygun olan değerlendirme formlarını kendisi geliştirebilir. Ders öğretmeni, uygun görülen kazanımlarla ilgili zümre öğretmenleri ile beraber yeni projeler üretebilir. Proje çalışmalarına başlamadan önce, öğretmen öğrencilerin yönergeyi okumalarını sağlayarak proje ve projenin değerlendirileceği dereceli puanlama anahtarını çoğaltarak verir. Gerekli yerlerde öğrencilere rehberlik eder.

Proje			
İçerik Düzeyi	Sınıf Düzeyi	Beklenen Performans	Puanlama Yöntemi
SANAT TARİHİ Ünite Adı: İslam ve Türk Mimarisi Kazanım: İslam ve Türk sanatındaki dinî mimari eserleri tanıır.	Ortaöğretim	<ul style="list-style-type: none">• Araştırma Yapma• Eleştirel Düşünme• Yaratıcı Düşünme• Sunum Becerisi• Yazılı Anlatım	Dereceli Puanlama Anahtarı
<p>Sevgili Öğrenciler, Sizden okulunuz sergi salonunda, yaşadığınız şehirdeki Türk-İslam eserleri ile ilgili araştırma yapmanız, eserlerin görsellerinden ve maketlerinden oluşan bir sergi düzenlemeniz beklenmektedir.</p> <div></div> <p><i>Yeşil Türbe, Bursa</i> <i>Ulu Cami, Bursa</i></p> <p>Çalışma Sırasında Dikkat Edilecek Hususlar</p> <ul style="list-style-type: none">• Sergilenmek üzere kendinizin ya da arkadaşlarınızın yaptığı maket, resim; çektiği fotoğrafları da kullanabilirsiniz.• Sergiyi nasıl oluşturacağınız konusunda sanatçılardan görüş alabilirsiniz.• Belirlediğiniz objeleri (maket, fotoğraf, resim vb.) okulun sergi salonunda uygun bir yere yerleştirmelisiniz.• Sergide yer vereceğiniz eserler ve fotoğraflarda tanıtıcı bilgiye yer vermelisiniz.• Çalışmanız için internet, ansiklopedi, dergi vb. kaynaklardan yararlanabilirsiniz.• Çalışmanızın sonunda hangi kaynaklardan yararlandığınızı belirtmelisiniz.• Bu çalışmayı aldıktan en geç 2 ay sonra teslim etmek zorundasınız.• Gerekli durumlarda ailenizden ve öğretmenlerinizden yardım alabilirsiniz ancak çalışmanın çoğunu kendi başınıza yapmanız gerektiğini unutmamalısınız.• Yapılan çalışmalardan, dereceli puanlama anahtarına göre ilk üçe giren örnekler, okul panosuna asılacaktır. <p>Çalışmanın Değerlendirilmesi Çalışma içerik, araştırma ve görüş alma, düzenleme, çalışma alışkanlığı, planlama ve zaman kullanımı açısından değerlendirilecektir.</p>			

Proje Analitik Dereceli Puanlama Anahtarı					
Öğrencinin Adı Soyadı : Numarası : Sınıfı :					
Ölçütler	Başlangıç Düzeyinde (1)	Kabul Edilebilir (2)	Oldukça Başarılı (3)	Başarı Puanı	Görüşler ve Öneriler
İçerik	Okulun sergi salonuna yerleştirilecek objeler kısmen uygun seçilmiştir.	Okulun sergi salonuna yerleştirilecek objeler genel olarak uygun seçilmiştir.	Okulun sergi salonuna yerleştirilecek objeler tam olarak uygun seçilmiştir.		
Araştırma ve Görüş Alma	Serginin nasıl düzenleneceği, salona nasıl yerleştirileceği ve sanatsal objeler (maket, fotoğraf, resim vb.) konusunda yeterince araştırma yapılmamış ve sanatçılarla görüşülmemiştir.	Serginin nasıl düzenleneceği, salona nasıl yerleştirileceği ve sanatsal objeler (maket, fotoğraf, resim vb.) konusunda genel olarak araştırma yapılmış ve bir sanatçı ile görüşülmüştür.	Serginin nasıl düzenleneceği, salona nasıl yerleştirileceği ve sanatsal objeler (maket, fotoğraf, resim vb.) konusunda araştırma yapılmış ve yeteri kadar sanatçı ile görüşülmüştür.		
Düzenleme	Seçilen objeler renk, desen, içerik olarak rastgele yerleştirilmiş olup estetikten yoksundur.	Seçilen objeler renk, desen, içerik olarak uygun yerlere yerleştirilmiş ancak estetik görüntü sağlanamamıştır.	Seçilen objeler renk, desen, içerik olarak uygun yerlere yerleştirilerek estetik olarak düzenlenmiştir.		
Çalışma Alışkanlığı	Serginin hazırlanması için grupta görev dağılımı yapılmış ancak çalışma sürecinde üstlenilen sorumluluklar yerine getirilmemiştir.	Serginin hazırlanması için grupta görev dağılımı yapılarak çalışma sürecinde üstlenilen sorumlulukların bazıları yerine getirilmiştir.	Serginin hazırlanması için grupta görev dağılımı yapılarak çalışma sürecinde üstlenilen sorumluluklar tam olarak yerine		
Planlama	Okulun sergi salonunu dekore edecek şekilde bir plan oluşturulmamış ve çalışmalar zamanında tamamlanmamıştır.	Okulun sergi salonunu dekore edecek şekilde bir plan oluşturulmuş ancak plana uygun olarak çalışmalar zamanında tamamlanmamıştır.	Okulun sergi salonunu dekore edecek şekilde bir plan oluşturulmuş ve plana uygun olarak çalışmalar zamanında tamamlanmıştır.		
Zamanı Kullanma	Rapor 3-4 gün geç teslim edildi.	Rapor 1-2 gün geç teslim edildi.	Rapor gününde teslim edildi.		
Öğretmenin Yorumu:					

Öz Değerlendirme: Öğrencilerin zayıf ve güçlü yönlerini görebilmeleri açısından önemlidir. Öğrenciler, öz değerlendirme yaparak neler öğrendikleri, nerelerde sorun yaşadıkları ve öğrenmeyi nasıl gerçekleştirdikleri konusunda bilgi sahibi olurlar.

Öğretmen, öğrencilerinin öz değerlendirme formunda kendilerine verdikleri puanlardan yararlanarak, onların zayıf ve güçlü yönlerini görebilir. Eğitim faaliyetlerini planlarken öz değerlendirme formundan elde ettiği bilgilerden yararlanabilir.

Öz Değerlendirme Formu				
<p>Aşağıda verilen ifadeler yaptığınız çalışmada kendi duygu ve düşüncelerinizi fark etmeniz için hazırlanmıştır. İlgili ifadeler size uygun değilse “Hiçbir Zaman”, biraz uygunsa “Bazen”, çoğu zaman uygunsa “Genellikle”, tamamen uygunsa “Her zaman” sütununa (x) işareti koyunuz. 9,10 ve 11. soruların cevaplarını boş bırakılan yerlere yazınız. Bu form sonuçları hiçbir şekilde not vermek amacıyla kullanılmayacaktır. Bu nedenle sorulara içtenlikle cevap veriniz.</p> <p>Öğrencinin Adı-Soyadı : Çalışmanın Adı : Değerlendirme Tarihi :</p>				
Davranış ve Tutumlar	Dereceler			
	Her Zaman	Genellikle	Bazen	Hiçbir Zaman
1. Çalışmamı planlı bir şekilde yaptım.				
2. Çalışmamı zamanında tamamladım.				
3. Arkadaşlarımla anladıklarımı ve önerilerini dinledim.				
4. Anlamadığım yerlerde sorular sordum.				
5. Grup arkadaşlarıma çalışmalarında destek oldum.				
6. Grup çalışmalarında üzerime düşen görevleri yerine getirdim.				
7. Çalışmalarımı çeşitli kaynaklardan araştırmaya özen gösterdim.				
8. Çalışmalarımı sunarken görsel araç-gereç kullanmaya özen gösterdim.				
9. Bu etkinlikten neler öğrendim?.....				
.....				
10. Bu etkinliği yaparken en çok zorlandığım bölümler nelerdir?.....				
.....				
11. Bu etkinlik sırasında en iyi yaptığım şeyler?.....				
.....				
İstek ve Önerilerim:.....				
.....				
.....				
Öğretmenin Yorumu:.....				
.....				
.....				

Akran Değerlendirme: Öğrencilerin, sınıf arkadaşlarının çalışmalarını belirlenmiş ölçütler doğrultusunda değerlendirme işlemidir. Akran değerlendirme, iş birlikli öğrenme ve proje tabanlı öğrenme yöntemlerinde etkili bir şekilde kullanılabilir. Akran değerlendirme uygulamalarında öğretmenler değerlendirmenin nasıl yapılacağı ve onlara neler kazandıracığı konusunda öğrencilere bilgi vermelidir.

Öğretmen, öğrencilerinin akran değerlendirme formundaki görüşlerinden yararlanarak onların grup içinde sorumluluk alma ve sorumluluklarını yerine getirme konusunda kaydettikleri aşamaları gözlemleyebilir.

Akran Değerlendirme Formu												
<p>Aşağıda verilen ifadeler yaptığınız çalışmada kendi duygu ve düşüncelerinizi fark etmeniz için hazırlanmıştır. İlgili ifadeler size uygun değilse “Hiçbir Zaman”, biraz uygunsa “Bazen”, çoğu zaman uygunsa “Genellikle”, tamamen uygunsa “Her zaman” sütununa (x) işareti koyunuz. Bu formdaki bilgiler hiçbir şekilde not vermek amacıyla kullanılmayacaktır. Bu nedenle sorulara içtenlikle cevap veriniz.</p> <p>Değerlendiren öğrencinin; Grup numarası : Adı soyadı : Sınıfı : 1. Arkadaşının Adı Soyadı : 2. Arkadaşının Adı Soyadı :</p>												
Grubumuzdaki Öğrenciler	Her Zaman			Genellikle			Bazen			Hiçbir Zaman		
	Ben	1. Arkadaşım	2. Arkadaşım	Ben	1. Arkadaşım	2. Arkadaşım	Ben	1. Arkadaşım	2. Arkadaşım	Ben	1. Arkadaşım	2. Arkadaşım
Etkinliğe katılımda gönüllüdür.												
Görevini zamanında yerine getirir.												
Farklı kaynaklardan bilgi toplayıp sunar.												
Grup arkadaşlarının görüşlerine saygılıdır.												
Arkadaşlarını uyarırken olumlu bir dil kullanır.												
Ders araç-gereçlerini kullanırken dikkatli ve titizdir.												
Ders araç gereçlerini kullanırken israf etmez.												
Temiz, tertipli ve düzenli çalışır (Kullandığı ders araç gereçlerini yerine koyar, kirllettiklerini temizler vb.).												
Sonuçları tartışırken anlaşılır konuşur, konuşulanları anlar.												
İstek ve Önerilerim:.....												
.....												
.....												
.....												
Öğretmenin Yorumu:.....												
.....												

Grup Değerlendirme: Bir grup öğrencinin, iş birliği içerisinde yürüttükleri çalışmalar kapsamındadır. Grup değerlendirme yönteminin eğitim öğretim sürecine önemli katkıları vardır. Öğrencilere iş birliği içerisinde çalışarak, değerlendirme alışkanlığı kazandırmakta, aynı zamanda grup içerisinde karşılıklı iletişim becerisini de geliştirmektedir.

Öğretmen, öğrencilerin grup değerlendirme formundaki görüşlerinden yararlanarak onların grup olarak sorumluluk alma, iş birliği yapma ve karşılıklı iletişim becerilerindeki gelişmeleri gözlemleyebilir.

Grup Değerlendirme Formu				
<p>Aşağıda verilen ifadeler yaptığınız çalışmada kendi duygu ve düşüncelerinizi fark etmeniz için hazırlanmıştır. İlgili ifadeler size uygun değilse “Hiçbir Zaman”, biraz uygunsa “Bazen”, çoğu zaman uygunsa “Genellikle”, tamamen uygunsa “Her zaman” sütununa (x) işareti koyunuz. Bu formdaki bilgiler hiçbir şekilde not vermek amacıyla kullanılmayacaktır. Bu nedenle sorulara içtenlikle cevap veriniz.</p> <p>Grubun Adı : Yapılan Çalışmanın Adı : Sınıf :</p>				
Değerlendirilecek Tutum ve Davranışlar	Performans Düzeyi			
	Her Zaman	Genellikle	Bazen	Hiçbir Zaman
1. Araştırmamız için bir plan yaptık.				
2. Görev dağılımı yaptık.				
3. Görüşlerimizi rahatlıkla paylaştık.				
4. Grupta uyum içerisinde çalıştık.				
5. Sorumluluklarımızı tam anlamıyla yerine getirdik.				
6. Grupta birbirimize güvenerek çalıştık.				
7. Çalışmalarımız sırasında birbirimizi cesaretlendirdik.				
8. Çalışmalarımızı planladığımız sürede bitirdik.				
<p>Çalışma Hakkında Genel Yorumlarımız:.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>				
<p>İstek ve Önerileriniz:.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>				
<p>Öğretmenin Yorumu:.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>				

Gözlem: Tüm bilim dallarında eskiden beri en yaygın olarak kullanılan bir bilgi toplama tekniğidir. Matematik, fen bilimleri, güzel sanatlar gibi alanlarda performansın değerlendirilmesinde kullanılabilmekte, belli amaçlara ulaşmada gerekli becerilerin değerlendirilmesi için veriler sağlayabilmektedir.

Kontrol Listeleri: Gözlenecek performansın varlığını evet, hayır, var, yok, 1,0 gibi bir işaret veya kelime ile göstermeye olanak veren bir araçtır. Kontrol listeleri, herhangi bir konu ya da beceriye ilişkin performans oluşturan elementlerin ne kadarının öğrenciler tarafından gösterildiğinin belirlenmesi için uygun bir tekniktir. Performans düzeyleri ya da ölçütlerin ne derece karşılandığı hakkında bilgi vermezler.

Poster (Afiş): Afiş çalışmaları bireylerin becerisinin ve yaratıcılığının ortaya konulmasında, geliştirilmesinde ve değerlendirilmesinde kullanılan yöntemlerden birisidir. Bireylere çok farklı uygulama imkânı sağlamaktadır. Afiş çalışmaları, günümüz sanat eğitimi bağlamında ortaöğretim düzeyinde öğrencilerin yaratıcılığının ve tasarım yapabilme becerisinin geliştirilmesinde kullanılmaktadır.

Sözel Performansları Değerlendirme: Sözel yetenek hemen hemen bütün konu alanları için geçerli olan, kişinin kendisini konuşma ve anlatma yolu ile ifade edebilme yeteneğidir. Sosyal bilimlerde de değişen derecelerde bazı sözel performanslar gerektirmektedir. Öğrencilerin sözel performanslarının çeşidi konu türüne bağlı kalsa da yüksek sesle okuma, anlatma, konuşma yapma, bir skeçte oynama ya da gösteri yapma konularından birini kapsar. Örneğin; sanat tarihi dersinde herhangi bir tarihi konuyu içeren dramada rol alma, konusu sanat tarihi olan bir sempozyum, panel, tartışmada konuşmacı olarak yer almadaki katılımı sözel performanslara örnek gösterilebilir. Sözel performansların değerlendirilmesinde kontrol listelerinin yanında oranlı ölçekler ve anekdot kayıtları gibi diğer ölçme araçları da kullanılabilir.

Kavram Haritaları

Kavram haritası, bir kavramın alt kavramları ve kavramlar arasındaki ilişkileri hiyerarşik bir şekilde görmeye yardım eden bir şemadır.

Öğrenciler bir ders konusu anlatımında ya da okuduğu bir ders konusunu anlamak için önce o konudaki kavramları belirlemeli ve bu kavramlar arasındaki ilişkileri anlamaya çalışmalıdır. Öğrenme, öğrencinin kendi çabası ile oluşur. Ancak öğrenme ezberleme yoluyla olmamalıdır.

Kavram haritaları;

1. Kavramlar arasındaki ilişkileri şematize ederek bilgilerin zihinde somut ve görsel olarak düzenlenmesinde,
2. Anlamlı ve kalıcı öğrenmeyi sağlamada,
3. Öğrencilere öğretilecek yeni bir ünitenin kapsamını tanıtmada,
4. Ana ve alt kavramlar arasındaki ilişkileri öğretmede ve karmaşık ilişkileri görmekte,
5. Öğrencilerin kavram yanılgılarını belirlemede,
6. Öğrencilerin konuya hazır bulunuşluk düzeylerini tespit etmede,
7. Yanlış öğrenmeleri gidermede ve öğrenmeyi kolaylaştırmada,
8. Öğrencilerin bilgiyi nasıl yapılandırdıklarını ortaya çıkarmada,
9. Çelişkileri, ayrılıkları ve farklılıkları görmekte,
10. Bir içeriğin özetlenmesinde ve ölçülmesinde (değerlendirme amaçlı) kullanılır (Sönmez, 2009).

Külliye ile ilgili kavram haritası

9. KAZANIMLAR BÖLÜMÜNDE KULLANILAN SEMBOLLER

 Sınıf - okul içi etkinlik	Bu sembol, ilgili etkinliklerin (grup çalışması, çalışma kâğıdı doldurma, görsel materyal okuma, sanal alan gezisi, slayt/film izleme, dinleti, çalgı çalma, eser okuma, eser çözümleme vb.) sınıf ve okul içinde yapılacağını gösterir.
 Okul dışı etkinlik	Bu sembol, ilgili etkinliklerin (araştırma, grup çalışması, proje çalışmaları, konser/sergi vb. etkinlikleri) tamamının veya bazı aşamalarının ev, kütüphane ve konuyla ilgili kurum ve kuruluşlarda yapılabileceğini gösterir.
 Uyarı	Bu sembol, ilgili üniteye doğrudan verilecek beceri ve değer ifadelerini, işlenecek konuların sınırlarını, kullanılması önerilen araç-gereç ve dikkat edilmesi gereken noktaları gösterir.
 İnceleme gezisi	Bu sembol, ilgili etkinliklerin okul dışında inceleme ve araştırma gezileriyle yapılabileceğini gösterir.
 Ders içi ilişkilendirme	Bu sembol, ilgili kazanım(lar)la/üniteyle ilişkilendirilebilecek konuları gösterir.
 Diğer derslerle ilişkilendirme	Bu sembol, ilgili üniteyle iş birliği yapılabilecek diğer derslerin adını gösterir.
 Ölçme ve değerlendirme	Bu sembol, eğitim öğretim sürecinde yapılabilecek ölçme ve değerlendirme etkinliklerini göstermektedir. Belirtilen ölçme ve değerlendirme etkinlikleri öneri niteliğindedir.

10. PROGRAM TABLOSUNUN ÖRNEK ÜZERİNDEN OKUNMASI

KAZANIM: Öğrenme süreci içerisinde, planlanmış ve düzenlenmiş yaşantılar yoluyla öğrencinin kazanması beklenen bilgi, beceri, tutum ve değerlerdir. Kazanımlar; öğretim sürecinde öğrencilerin edinecekleri bilgi, beceri, tutum ve alışkanlıkları kapsamaktadır.

ETKİNLİK: Programda yer alan kazanımların edinilmesi ve hedeflenen bilgi, beceri, değer, tutum ve alışkanlıkların kazandırılması için planlanmış öğretimsel uygulamalardır.

AÇIKLAMA: Açıklamalar sütununda uyarı, ders içi ilişkilendirme ve diğer derslerle ilişkilendirme ile ilgili açıklayıcı ve işlenecek konuların sınırlarını belirleyen ifadelere yer verilmiştir.

4. ÜNİTE: AVRUPA SANATI

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
1. Roman ve Gotik sanatının ortaya çıktığı dönemin genel özellikleri ile “skolastik felsefe” arasındaki ilişkiyi sorgular.	<p>Felsefeden Sanata Öğrencilerden Orta Çağ Avrupası’nda etkin olan “skolastik felsefe”nin sanat eserlerine etkilerini araştırmaları istenir. Araştırma sonuçları sınıfta paylaşılır.</p> <p>Siyasi Yapı ve Sanat Öğrencilerden Orta Çağ Avrupası’nın siyasi durumunun sanat eserlerine yansımalarını araştırmaları istenir. Sonuçlar sınıfta tartışılır.</p>	<p>[!] Skolastik felsefenin sanata etkilerinden bahsedilir.</p> <p>[!] Feodalizm (derebeylik) vurgulanır.</p> <p>[!] Endülüs Emevileri’nin etkisi açıklanır.</p> <p>UYARI: İlgili kazanıma yönelik olarak içeriği sınırlandırma, örnekleme, vurgulama ya da ayrıntılı bilgilendirme amacıyla verilmiş ifadelerdir. İşleniş için içeriği planlarken ve etkinlik hazırlanırken kazanıma yardımcı unsurlar kullanılmalıdır.</p>
2. Roman sanatının genel özelliklerini belirler.	<p>Nasıl Planlanmış? Görselleri ve çizimleri verilen örnekler doğrultusunda Roman ve Gotik yapılarda kullanılan yapı elemanları ve planlar belirlenir.</p>	<p>[!] Katedral, manastır, kript, nef, yuvarlak kemer, arkad, tonoz, payanda, şapel terimleri vurgulanır.</p> <p>[!] Roman sanatının örneklerinden olan Worms ve Speyer katedrallerine vurgu yapılır.</p>
3. Gotik sanatının genel özelliklerini belirler.	<p>Eserden Terime Görselleri ve çizimleri verilen örnekler doğrultusunda Roman ve Gotik yapılarda kullanılan terimler belirlenir (2 ve 3. kazanım).</p>	<p>[!] Sivri kemer, çapraz tonoz, yelpaze tonoz, yıldız tonoz, kaburga tonoz, uçan payanda, gül pencere, jemine terimlerinden bahsedilir.</p> <p>[!] Gotik sanatının yapı teknikleri ve malzeme örnekleri Paris Notre Dame ve Chartres katedralleri üzerinden verilir.</p>
4. Avrupa’da Rönesans sanatının doğmasını hazırlayan sebepleri açıklar.	<p>Yeniden Doğuş (Hümanizm) Öğrencilerden Avrupa’da Rönesans’ı hazırlayan nedenlerden biri olan hümanizm felsefesi ve bu felsefenin sanat eserlerine etkilerini araştırmaları istenir. Sonuçlar sınıfta paylaşılır.</p> <p>Eskiye Dönüş mü? Öğrencilerden iki grup oluşturulur. Rönesans’ın sözcük anlamı araştırılır. Bir grubun eskiye dönüşü, diğer grubun ise Rönesans’ta yeniliği savunduğu tartışma etkinliği yapılır.</p>	<p>[!] 10.sınıf Tarih Dersi Öğretim Programı’nın 2.ünitesi (Dünya Gücü: Osmanlı Devleti) ile ilişkilendirilir.</p> <p>[!] Hümanist düşüncenin Rönesans’ın gelişmesindeki önemi vurgulanır.</p> <p>[!] Sanatı ve sanatçıyı koruyan ailelerin ortaya çıkması vurgulanır.</p> <p>[!] Altın oran, denge ve matematiksel düzen kavramı verilirken matematik öğretmenleri ile iş birliği yapılabilir.</p> <p>[!] Anatomi, perspektif ve yağlı boya özellikle vurgulanır.</p> <p>[!] 3.ünitenin 4.kazanımı ile ilişkilendirilir.</p>

11. KAZANIMLAR, ETKİNLİK ÖRNEKLERİ VE AÇIKLAMALAR

1. ÜNİTE: SANAT TARİHİNE GİRİŞ

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
1. Sanat ve sanat eseri kavramları arasındaki ilişkiyi sorgular.	 Onlar Ne Diyor? Sınıfa bir sanatçı veya üniversitelerin ilgili bölümünden bir akademisyen davet edilir. Sanat, sanat eseri ve sanat tarihi dersi arasındaki ilişkiye yönelik söyleşi yapılır. Yapılan söyleşi yazılı hâle getirilerek varsa okul dergisinde yayımlanır veya okul panosunda sergilenir.	[!] Estetik, güzel, çirkin, resim, heykel, mimari, sanat, sanatçı, zanaatkâr, sanat tarihi ve sanat eseri kavramları üzerinde durulmalıdır.
2. Sanat türlerini gruplandırır.	 Sanat Eserlerini Gruplandırıyoruz Çeşitli sanat eseri örnekleri veya resimleri öğrencilere gösterilir. Öğrencilerden bunları çeşitli özelliklerine göre gruplandırmaları ve bu gruplandırma sırasında neleri dikkate aldıklarını söylemeleri istenir.	[!] Sanat türleri gruplandırılırken malzeme, teknik, kullanış amacı, kültür ve konu özellikleri dikkate alınır. [!] Sanat tarihi dersinde sanat türlerinden resim, heykel, mimari ve küçük el sanatları üzerinde durulmalıdır. ☞ 9. sınıf Türk Edebiyatı Dersi Öğretim Programı'nın 1. ünitesi (Güzel Sanatlar ve Edebiyat) ile ilişkilendirilir.
3. Sanat tarihi ile yararlandığı sosyal bilim alanları arasındaki ilişkiyi belirler.	 Sosyal Bilimler ve Sanat Tarihi Öğrencilerden arkeoloji, tarih, etnografya, antropoloji, epigrafi, filoloji, kronoloji, nümizmatik, paleografya, sosyoloji, coğrafya ve dinler tarihi ile ilgili araştırma yapmaları istenir. Bu bilim dallarının verilerinden sanat tarihi eğitiminde nasıl yararlanılabileceği ile ilgili tartışma ortamı oluşturulur.	[!] Arkeoloji, tarih, etnografya, antropoloji, epigrafi, filoloji, kronoloji, nümizmatik, paleografya, sosyoloji, coğrafya ve dinler tarihi bilim dallarının sanat tarihine katkıları vurgulanmalıdır.

<p>4. Atatürk'ün sanata ve sanatçıya verdiği önemi açıklar.</p>	<p> Atatürk ve Sanat Öğrencilerden Atatürk'ün sanata, sanatçıya ve sanat eserlerine verdiği önemi ifade eden söz, anı ve fotoğrafları araştırmaları istenir. Araştırma sonuçları sınıfta sunulur ve panoda sergilenir.</p>	<p>[!] Atatürk'ün sanata, sanatçıya ve sanat eserlerine verdiği öneme vurgu yapılmalıdır.</p>
<p>5. Sanat eserlerinin korunmasına yönelik çözüm önerileri üretir.</p>	<p> Tarihî Eser Kaçakçılığına Hayır Öğrencilerden sanat eserlerinin korunması ve kaçakçılığının önlenmesi ile ilgili gazete haberleri toplamaları istenir. Getirilen gazete haberleri sınıf panosunda sergilenir.</p> <p> Ben Olsaydım... Öğrencilerden bir kabine oluşturulur (başbakan, dış işleri bakanı, kültür ve turizm bakanı, bakan danışmanları vb.). Sanat eserlerinin korunmasında karşılaşılan güçlüklerle çözüm bulunmaya çalışılır.</p> <p> Benim Afişim Öğrenciler gruplara ayrılarak her gruptan sanat eserlerinin önemini ve korunmasının gerekliliğini ifade eden sloganlar bulmaları istenir. Bulunan sloganlar görsellerden de yararlanılarak afiş hâline getirilir. Afişler okul içerisinde sergilenir.</p>	<p>[!] Değişim ve sürekliliği algılama becerisi kazandırılır.</p> <p> Eşleştirme, performans görevleri, dereceli puanlama anahtarı, afiş hazırlama ve görüşme değerlendirme aracı olarak kullanılabilir.</p>
<p> : Sınıf - okul içi etkinlik</p> <p> : Ders içi ilişkilendirme</p>	<p> : Okul dışı etkinlik</p> <p> : Diğer derslerle ilişkilendirme</p>	<p> : İnceleme gezisi</p> <p> : Ölçme ve değerlendirme</p> <p>[!]: Uyarı</p>

2. ÜNİTE: TARİH ÖNCESİNDE ANADOLU’DA YAŞAM

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
1. Tarih öncesi çağlarda yerleşim alanlarının seçilme nedenlerini belirler.	 Nerede Yaşamak İstersiniz? Öğrencilerden bütün teknolojik imkânlardan yoksun olarak tarih öncesi çağlarda yaşadıklarını düşünmeleri istenir. Daha sonra onlara “Yerleşeceğiniz yerde mutlaka olmasını istedikleriniz nelerdir?” sorusu yöneltir. Beyin fırtınası tekniği kullanılarak verilen cevaplar tahtaya yazılır. Böylece öğrencilerin düşünceleri ile ilk yerleşim yerlerinin özelliklerinin hangi düzeyde örtüştüğü görülür.	<p>[!] Uygarlıkların kurulduğu yerlerin genel özellikleri üzerinde durulmalıdır.</p> <p>[!] İspanya, Fransa, İngiltere, Asya ve Anadolu’daki mağara resimleri heykeller, idoller ve yapılardan (menhir, dolmen, kromlek, tümülüs, höyük vb.) örnekler verilmelidir.</p> <p>☐ 10.sınıf Coğrafya Dersi Öğretim Programı’nın 8. ünitesi (Nerede ve Nasıl Yaşıyoruz?) ile ilişkilendirilir.</p> <p>[!] Anadolu’nun su kaynakları, iklimi, yeryüzü şekilleri, bitki örtüsü ve coğrafi konumuna vurgu yapılmalıdır.</p>
2. Tarih öncesi çağlarda insan yaşantıları ve meydana gelen gelişmelerin eserlere yansımaları açıklar.	 Hangi Dönemdenim? Tarih öncesi çağlara ait sanat eserlerinin fotoğrafları karışık olarak projeksiyon yardımıyla öğrencilere gösterilir. Onlardan tarih öncesi çağlarda meydana gelen gelişmeleri, insanların yaşantılarını ve eserlerin özelliklerini dikkate alarak bu eserlerin hangi çağa ait olduklarını söylemeleri istenir.	<p>☐ 10. sınıf Coğrafya Dersi Öğretim Programı’nın 6. ünitesi (Geçmişten Günümüze Ekonomik Faaliyetler) ile ilişkilendirilir.</p> <p>[!] İdoller, çakmak taşı ve obsidienden yapılan eserler, silahlar, madeni eserler, neolitler, duvar resimleri, kemik aletler, seramik eserler, çanak ve çömlekler, çömlekçi çarkı gibi kavramlar vurgulanmalıdır.</p> <p>[!] Yapılarda kullanılan malzemeler ve planlar belirtilir.</p> <p>☐ 9. sınıf Tarih Dersi Öğretim Programı’nın 2.ünitesi (Uygarlığın Doğuşu ve İlk Uygarlıklar) ile ilişkilendirilir.</p>

<p>3. Tarih öncesi çağlarda Anadolu'daki yerleşim yerlerini tanıır.</p>	<p> Tarihin Aynasıyım Öğrencilere Anadolu'daki tarih öncesi çağlarda oluşmuş yerleşim yerleri ve özelliklerini yansıtan fotoğraflar gösterilir. Daha sonra onlardan yerleşim merkezleri ile çağlar arasındaki benzerlik ve farklılıkları karşılaştırmaları istenir.</p> <p> Tarih Şeridi Hazırlıyoruz Öğrencilerden tarih öncesi çağlara ait eser örneklerinin görsellerini kullanarak bir tarih şeridi hazırlamaları istenir.</p> <p> Haritam Dile Geldi Öğrencilerden tarih öncesi çağlarda Anadolu'da kurulan yerleşmelerin kurulduğu bölgeleri Türkiye dilsiz haritası üzerinde işaretlemeleri istenir.</p>	<p>[!] Aşağıda verilen yerleşim yerlerinin özellikleri belirtilir.</p> <p>Paleolitik Çağ : İstanbul; Yarımburgaz, Antalya ; Karain, Beldibi, Gaziantep; Dülük Şarklı Mağarası.</p> <p>Mezolitik Çağ: Samsun; Tekkeköy Mağaraları, Şanlıurfa; Söğüt Tarlası, Burdur; Baradiz Mağarası.</p> <p>Neolitik Çağ: Urfa; Göbekli Tepe, Batman Halan Çemi , Konya; Çatalhöyük, Aşıklı, Diyarbakır; Çayönü, Malatya; Cafer Höyük, Burdur; Hacılar.</p> <p>Kalkolitik Çağ: Mersin; Yumuk Tepe, Malatya; Değirmendere, Karaman; Canhasan, Burdur; Hacılar, Yozgat; Alishar.</p>
<p>4. Anadolu'da tarih öncesi çağlardan günümüze kalan eserleri tanıır.</p>	<p> Ben Nereye Aidim? Tarih öncesi çağlarda Anadolu'da bulunan yerleşim yerlerine ait sanat eserlerinin görselleri, projeksiyonla kronolojik sıraya uygun olarak öğrencilere gösterilir. Onlardan verilen eserlerin hangi döneme, yerleşim yerine ve uygarlığa ait olduğunu söylemeleri istenir.</p>	<p>Maden Çağı: Çanakkale; Troya, Çorum; Alacahöyük, Kayseri; Kültepe, Samsun; İkiztepe.</p> <p>[!] Değişim ve süreklilik, kronolojik düşünme, müzelerden yararlanma ve eser inceleme becerisi kazandırılır.</p> <p> Yazılı yoklama, kısa cevaplı soru, doğru yanlış, çoktan seçmeli, eşleştirme, performans ve proje görevleri, dereceli puanlama anahtarı, öz değerlendirme, grup değerlendirme araç ve yöntemleri kullanılır.</p>
<p> Sınıf - okul içi etkinlik : Ders içi ilişkilendirme</p>	<p> : Okul dışı etkinlik : Diğer derslerle ilişkilendirme</p>	<p> : İnceleme gezisi : Ölçme ve değerlendirme [!]: Uyarı</p>

3. ÜNİTE: İLK ÇAĞDA DOĞU AKDENİZ HAVZASI UYGARLIKLARI VE BİZANS

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
1. Mezopotamya’da gelişen mimari, heykel ve kabartma sanatlarının genel özelliklerini belirler.	 Bizim Panomuz Sınıfta Mısır ve Mezopotamya uygarlıklarını araştırmaları için iki grup oluşturulur. Öğrencilerden araştırma sonuçlarını sunmaları istenir. Sunumlar üzerinden Mısır ve Mezopotamya sanatlarının genel özellikleri belirlenir. Çalışmalarda kullanılan görseller ve diğer çalışmalar sınıf panosunda bir hafta süreyle sergilenir.	[!] Ziggurat (Ur kentindeki Nanna Zigguratı), heykel (Kral Gudea ile İri Gözlü Sümer Heykeli) ve kabartma örnekleri(Akbalalar Steli, Naramsin Anıtı, Asurbanipalın Av Sahnesi) verilir.
2. Mısır’da gelişen mimari, heykel ve resim sanatlarının genel özelliklerini belirler.	 Bizim Tur Sınıfta üçer kişilik iki grup oluşturulur. Birinci grup Mısır’a, ikinci grup Mezopotamya’ya tur düzenleyen şirket temsilcilerini, diğer öğrenciler de tura katılmak isteyen turistleri oluştururlar. Şirket temsilcileri mimari ve sanat eserlerini kullanarak tura katılacak öğrencileri kendi tur programlarına katılmaları için ikna etmeye çalışırlar.	[!] Mastaba, piramit(Coser, Keops, Kefren ve Mikerinos), sfenks (Kefren) ve tapınak (Luksor ve Karnak’taki Amon Tapınakları, Abu Simbel Kaya Tapınağı, Deyrul Bahri’deki Kraliçe Haçepsut Tapınağı) örnekleri verilmelidir. [!] Mısır ve Mezopotamya uygarlıklarının şehir, mimari, heykel (frontal duruş), resim ve küçük el sanatlarının özellikleri resimler ve çizimler yardımıyla belirtilir. [!] Mısır ve Mezopotamya uygarlıklarında kullanılan yazı çeşitlerinden bahsedilir. [!] Mimari ve heykellerde kullanılan sert malzemelerden taşlar (granit, bazalt, diyorit), kerpiç ve sırlı tuğla vurgulanır.

<p>3. Anadolu’da İlk Çağda kurulan uygarlıkların genel özelliklerini belirler.</p>	<p> Anadolu’da İlk Çağın Ayak İzleri Öğrenciler dört gruba ayrıldıktan sonra her bir gruptan İlk Çağda Anadolu’da kurulan uygarlıklardan (Hitit, Frig, Lidya ve Urartu) birisi ile ilgili araştırma yapmaları istenir. Her grubun sırası geldiğinde araştırma sonuçlarını sınıfta sunmaları sağlanır. Çalışmalarda kullanılan görseller ve diğer çalışmalar sınıf veya okul panosunda sergilenir.</p> <p> Yerinde Görelim Yakın çevrede bulunan veya imkânlar dâhilinde gidilebilecek İlk Çağ uygarlıklarına ait yerleşim yerlerine gezi düzenlenebilir.</p> <p> Tarihî Sanat Eserleri Bize Neler Söylüyor? Öğrencilerden ülkemizdeki müzelerde yer alan ve İlk Çağ uygarlıklarından birine ait eserlerden istediği birini seçerek “Eser ne zaman yapılmıştır? Hangi uygarlığa aittir? Hangi amaçla yapılmıştır? Günümüzde hangi açıdan önemini sürdürmektedir? Nerede bulunmuş, müzeye nasıl kazandırılmıştır?” gibi sorulara cevap aramaları istenir. İlgili eserin yapıldığı dönemi ve ait olduğu uygarlığı yansıtan bilgi ve ipuçları, varsa eserle ilgili sembol, hikâye ve efsanelerin sınıfta paylaşılması sağlanır.</p>	<p>[!] Hitit, Frig, Lidya ve Urartu uygarlıklarına ait mimari, heykel, resim ve küçük el sanatlarının özellikleri görsellerle desteklenerek verilmelidir.</p> <p>[!] Potern, rölyef(kabartma), sfenks, kaya kabartmaları, tümülüs, Kibele, kaya mezarı, fibula, tapatez, apadana, fresko vb. terimlerinin konu içinde fark edilmesine yönelik çalışmalar yapılmalıdır.</p> <p>[!] Hitit, Frig, Lidya ve Urartu uygarlıklarına ait mimari, heykel, resim ve küçük el sanatlarındaki benzerlikler ve farklılıklar görsellerle de desteklenerek verilmelidir.</p>
--	--	--

<p>4. Yunan mimari, heykel ve kabartma sanatlarının genel özelliklerini belirler.</p>	<p> Ben de Görsem Öğrencilerden Klasik Dönem Yunan yerleşmelerinin en önemlilerinden biri olan Atina Akropol'ü ile ilgili araştırma yapmaları ve sunu hazırlamaları istenir. Daha sonra öğrencilerin araştırma sonucunda elde ettikleri görsellerden okulda bir sergi düzenlemeleri sağlanır.</p> <p> Niçin ve Nasıl Yaptım? Öğrencilerden gruplara ayrılarak Yunan heykel sanatının gelişim dönemleri olan Arkaik, Klasik ve Helenistik dönem eserlerini yapan sanatçıları canlandırarak örnek heykelleri niçin, nasıl ve hangi üsluplarla yaptıklarını anlatmaları istenir.</p>	<p>[!] Yunan mimarisinin yapı çeşitleri örnek çizim ve resimlerle verilir. (tapınaklar, agora, odeon, stadyum, bouleterion, tiyatro)</p> <p>[!] Parthenon (Atina), Apollon (Didim) ve Zeus (Silifke) tapınakları örneklerinden yararlanılarak Yunan mimarisindeki Dor, İyon ve Korint üsluplarının özelliklerine vurgu yapılmalıdır.</p> <p>[!] Arkaik Dönem özellikleri Delfi'deki "Atlet Heykeli", Sisam'daki "Tanrıça Hera Heykeli" ve Atina'daki "Gülümseyen Kadın" heykelleri üzerinden verilir.</p> <p>[!] Klasik Dönem sanatçılarının (Miron, Fidyas, Polikletos, Praksiteles) Yunan heykel sanatına etkileri üzerinde durulmalıdır.</p> <p>[!] Helenistik Dönem heykel özellikleri "Laookon Heykel Grubu", Samotrake'nin Nike Heykeli ve Lysippos'un eserleri üzerinden verilmelidir.</p>
---	---	---

5. Roma mimari, heykel, kabartma ve mozaik süsleme sanatlarının genel özelliklerini belirler.

Pantheon'dayız

Öğrencilerden Parthenon Tapınağı ile ilgili araştırma yaparak görseller ve çizimlerle desteklenmiş bir sunu hazırlamaları istenir. Hazırlanan sunu yardımıyla Parthenon Tapınağı örneği ile Roma tapınaklarının genel özellikleri belirlenir.

Roma'dan Mesaj Var

Öğrencilerden kolay ulaşabilecekleri ve Roma Dönemine ait tarihî bir yapıyı veya eseri incelemeleri, eserin ait olduğu dönemdeki hayat tarzının ve kültürün esere yansımaları hakkında çıkarımlarda bulunmaları istenir.

Üslup Özelliklerim

Öğretmen, Roma Dönemi heykel, kabartma ve mozaiklerine ait görsellerden yararlanarak bir sunu hazırlar. Sunudaki görseller dikkate alınarak Roma Dönemi heykel, kabartma ve mozaik süslemelerinin üslup özellikleri belirlenir.

Öncesi ve Sonrası

Roma Dönemine ait heykel, kabartma ve mozaik süsleme örneklerinin bulunduğu bir müzeye gezi düzenlenir. Hazırlanacak formlarla öğrencilerin gezi öncesi ve sonrası Roma heykel, kabartma ve mozaik sanatı ile ilgili görüşleri alınır.

Geçmişin Maketi

Öğrenciler iki gruba ayrılır. Yunan ve Roma mimarisine ait önemli yapılar listelendikten sonra gruplardan bu yapıları kullanarak kent planlamaları ve maketlerini hazırlamaları istenir.

[!] Roma'da Pantheon ve Kütahya Çavdarhisar'daki Zeus Tapınağı örneklerinden yola çıkarak Roma mimarisindeki tapınakların genel özelliklerine vurgu yapılmalıdır.

[!] Roma mimarisinde yapı çeşitlerinden olan hamam (Roma'daki Karakalla Hamamı), zafer takları (Tiberius Zafer Takı), amfitiyatro (Coliseum), tiyatro (Aspendos), su kemeri (Valens Su Kemeri), bazilika, gymnasium, agora, forum ve kubbe, belirtilerek örnek çizim ve resimlerle verilir.

[!] Roma heykel ve kabartma sanatının genel özellikleri, Yunan heykellerinin kopyaları yanında Augustus heykeli ve Traianus Sütunu örnekleri üzerinden verilir.

[!] Roma taban mozaiklerine örnek olarak Antakya Mozaik Müzesi, Efes Örenyeri Yamaç Evleri taban mozaikleri, Samsun Arkeoloji ve Etnografya Müzesi ve Gaziantep Müzesi taban mozaikleri verilmelidir.

<p>6. Anadolu’da Erken Hristiyanlık Dönemi resim ve mimarisinin genel özelliklerini belirler.</p>	<p> Neden Yer Altı? Öğrenciler tarafından, Erken Hristiyanlık Dönemi eserlerinin bazılarının yer altında yapılmasının nedenleri araştırılır. Kapadokya’nın seçilmesinin nedenleri irdelenir ve sonuçlar sınıfta tartışılır.</p> <p> Kapadokya’ya Gidiyoruz Kapadokya bölgesine gezi düzenlenebilir.</p>	<p>[!] Katakomplara örnek olarak Kapadokya’daki Derinkuyu ve Kaymaklı yer altı şehirleri vurgulanır.</p> <p>[!] Roma Katakompları vurgulanır.</p> <p>[!] Erken Hristiyanlık Döneminde Kapadokya’nın önemi vurgulanır.</p> <p>[!] Kapadokya’da bulunan Karanlık Kilise, Bahattin Samanlığı Kilisesi ile Tokalı Kilisesi verilir.</p> <p>[!] Nef (orta nef, yan nef), apsis, narteks, avlu, kubbe vurgulanır.</p>
<p>7. Bizans Dönemi mimari eserlerinin genel özelliklerini açıklar.</p>	<p> Basında Bizans Öğrenciler tarafından Bizans Dönemi yapı türleri ve eserleri hakkında basında çıkan haberler ve görseller toplanarak sınıf panosunda sergilenir.</p> <p> Nereye ve Niçin? Sınıftan dörder kişilik iki grup oluşturulur. Birinci gruptan Anadolu’daki Erken Hristiyanlık, ikinci gruptan ise Bizans Dönemi eserlerinin bulunduğu yerleri araştırmaları istenir. Araştırma sonuçları gruplar tarafından sınıfta sunulur ve görseller sınıf panosunda sergilenir (6 ve 7. kazanımlar).</p>	<p>[!] İstanbul’un 4. yüzyılda Bizans’ın başkenti olduğu vurgulanır.</p> <p>[!] Trabzon Sümela Manastırı’nın mimarisi ve freskolarının genel özellikleri vurgulanır.</p> <p>[!] Bizans sanatının genel özelliklerinden bahsedilir.</p> <p>[!] Bizans mimarisinde kullanılan plan şekilleri ve yapılardan örnekler verilir.</p> <p>[!] Ayasofya Müzesi hakkında bilgi verilir.</p> <p>[!] İkonoklazma Dönemi özellikleri vurgulanır.</p> <p>👉 3. ünitenin 5. kazanımı ile ilişkilendirilir.</p>

<p>8. İlk Çağda Doğu Akdeniz Havzası uygarlıklarını karşılaştırır.</p>	<p> Ben Hangi Eserim? Öğretmen, sınıf mevcudunun yarısı kadar İlk Çağda Doğu Akdeniz Havzası uygarlıklarına ait sanat eserleri ile ilgili bilgi kartları, diğer yarısı kadar da görsel kartlar hazırlar. Daha sonra öğrencileri iki gruba ayırdıktan sonra birinci gruba bilgi kartlarını, diğer gruba ise görsel kartları verir. Birinci gruptan bir kişi elindeki bilgi kartındaki eserin özelliklerini söyler. Diğer grup eserin adını söylemeye ve resmini göstermeye çalışır. Bütün bilgi kartları kullanıldıktan sonra grupların kartları değiştirilerek etkinliğe devam edilir.</p> <p> Bu Benim Belgeselim Öğrenciler on gruba ayrıldıktan sonra her bir grubun Hitit, Frig, Lidya, Urartu, Yunan, Roma, Mısır, Mezopotamya, Erken Hristiyanlık ve Bizans uygarlıklarından birisi ile ilgili araştırma yapmaları istenir. Daha sonra her gruptan bilgisayar öğretmenlerinden de destek alarak araştırma yaptıkları uygarlıkla ilgili belgesel hazırlamaları istenir. Uygarlık işlenirken ilgili belgeselden yararlanılır (bütün kazanımlar).</p> <p> Akdeniz'in İncisiyim Belgesel hazırlayan on grubun temsil ettikleri uygarlıkların şehirleşme, mimari, heykel, kabartma resim ve küçük el sanatları ile mozaik süslemelerinde diğerlerinden üstün olduklarını savunacakları tartışma etkinliği yaptırılır.</p> <p> Anadolu Uygarlıkları Sergisi Öğrencilerden ülkemizdeki bütün kültür il müdürlüklerine dilekçe yazarak o ilde bulunan İlk Çağda Doğu Akdeniz Havzası uygarlıklarına ait sanat eserleriyle ilgili doküman istemeleri sağlanır. Gelen dokümanlarla okulda zengin bir arşiv oluşturulur. Görseller kullanılarak bir sergi düzenlenir.</p>	<p>[!] Ön Asya uygarlıkları ile Anadolu uygarlıklarının benzer ve farklı özelliklerinden bahsedilir.</p> <p>☐ 9. sınıf Tarih Dersi Öğretim Programı'nın 2. ünitesi (Uygarlığın Doğuşu ve İlk Uygarlıklar) ile ilişkilendirilir.</p> <p>[!] Değişim ve süreklilik, kronolojik düşünme, müzelerden yararlanma ve eser inceleme becerileri kazandırılır.</p> <p>📄 Yazılı yoklama, kısa cevaplı soru, doğru yanlış, çoktan seçmeli, eşleştirme, performans ve proje görevleri, dereceli puanlama anahtarı, öz değerlendirme, grup değerlendirme araç ve yöntemleri kullanılır.</p>
<p> Sınıf - okul içi etkinlik</p> <p> : Ders içi ilişkilendirme</p>	<p> : Okul dışı etkinlik</p> <p>☐ : Diğer derslerle ilişkilendirme</p>	<p> : İnceleme gezisi</p> <p> : Ölçme ve değerlendirme</p> <p>[!]: Uyarı</p>

4. ÜNİTE: AVRUPA SANATI

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
1. Roman ve Gotik sanatının ortaya çıktığı dönemin genel özellikleri ile “skolastik felsefe” arasındaki ilişkiyi sorgular.	<p> Felsefedeki Sanata Öğrencilerden Orta Çağ Avrupası’nda etkin olan “skolastik felsefe”nin sanat eserlerine etkilerini araştırmaları istenir. Araştırma sonuçları sınıfta paylaşılır.</p> <p> Siyasi Yapı ve Sanat Öğrencilerden Orta Çağ Avrupası’nın siyasi durumunun sanat eserlerine yansımalarını araştırmaları istenir. Sonuçlar sınıfta tartışılır.</p>	<p>[!] Skolastik felsefenin sanata etkilerinden bahsedilir.</p> <p>[!] Feodalizm (derebeylik) vurgulanır.</p> <p>[!] Endülüs Emevileri’nin etkisi açıklanır.</p>
2. Roman sanatının genel özelliklerini belirler.	<p> Nasıl Planlanmış? Görselleri ve çizimleri verilen örnekler doğrultusunda Roman ve Gotik yapılarda kullanılan yapı elemanları ve planlar belirlenir.</p>	<p>[!] Katedral, manastır, kriptâ, nef, yuvarlak kemer, arkad, tonoz, payanda, şapel terimleri vurgulanır.</p> <p>[!] Roman sanatının örneklerinden olan Worms ve Speyer katedrallerine vurgu yapılır.</p>
3. Gotik sanatının genel özelliklerini belirler.	<p> Eserden Terime Görselleri ve çizimleri verilen örnekler doğrultusunda Roman ve Gotik yapılarda kullanılan terimler belirlenir (2 ve 3. kazanım).</p>	<p>[!] Sivri kemer, çapraz tonoz, yelpaze tonoz, yıldız tonoz, kaburga tonoz, uçan payanda, gül pencere, jemine terimlerinden bahsedilir.</p> <p>[!] Gotik sanatının yapı teknikleri ve malzeme örnekleri Paris Notre Dame ve Chartres katedralleri üzerinden verilir.</p>

<p>4. Avrupa’da Rönesans sanatının doğmasını hazırlayan sebepleri açıkla.</p>	<p> Yeniden Doğuş (Hümanizm) Öğrencilerden Avrupa’da Rönesans’ı hazırlayan nedenlerden biri olan hümanizm felsefesi ve bu felsefenin sanat eserlerine etkilerini araştırmaları istenir. Sonuçlar sınıfta paylaşılır.</p> <p> Eskiye Dönüş mü? Öğrencilerden iki grup oluşturulur. Rönesans’ın sözcük anlamı araştırılır. Bir grubun eskiye dönüşü, diğer grubun ise Rönesans’ta yeniliği savunduğu tartışma etkinliği yaptırılır.</p>	<p>☐ 10. sınıf Tarih Dersi Öğretim Programı’nın 2. ünitesi (Dünya Gücü: Osmanlı Devleti) ile ilişkilendirilir.</p> <p>[!] Hümanist düşüncenin Rönesans’ın gelişmesindeki önemi vurgulanır.</p> <p>[!] Sanatı ve sanatçıyı koruyan ailelerin ortaya çıkması vurgulanır.</p> <p>☐ Altın oran, denge ve matematiksel düzen kavramı verilirken matematik öğretmenleri ile iş birliği yapılabilir.</p> <p>[!] Anatomi, perspektif ve yağlı boya özellikle vurgulanır.</p> <p>☑ 3. ünitenin 4. kazanımı ile ilişkilendirilir.</p>
<p>5. Avrupa’da Rönesans Dönemi sanat türlerinin temsilcileri ve eserlerini örnekleriyle söyler.</p>	<p> Rönesans ve Sanat Rönesans Dönemi’nin önde gelen mimar, heykel ve resim sanatçılarına ait eserlerin görselleri projeksiyonla yansıtılarak öğrencilere gösterilir. Görsellerden yararlanarak Rönesans Dönemi’nin genel özellikleri ve sanatçıların etkilendiği alanlar tartışılır.</p>	<p>[!] Mimari, heykel ve resim sanatları önemli temsilcileri ve eserleri ile beraber verilir.</p> <p>[!] Mimaride; Filippo Brunelleschi-Öksüzler Yurdu, Donato Bramante-Tempio Kilisesi, Heykelde; Lorenzo Ghiberti - Floransa Vaftizhanesi’nin Kapısı, Donato di Niccolò di Betto Bardi (Donatello) - Davut Heykeli, Gattamelata, Michelangelo Buonarroti - Pietta, Musa Heykeli, Resimde; Giotto di Bondone, Leonardo da Vinci, Sandro Botticelli, Raffaello Sansio, Jan Van Eyck, Albert Dürer ve Pieter Brueghel vurgulanır.</p>

<p>6. Barok sanatının genel özelliklerini belirler.</p>	<p> Barok Barok Dönemine ait mimari eserlerin görselleri projeksiyonla öğrencilere gösterilerek Barok mimari sanatının genel özellikleri tespit edilir.</p> <p> Bernini Bernini'nin eserleri slayt üzerinden gösterilerek eserlerin genel özellikleri sınıf ortamında tartışılır.</p>	<p>[!] Mimari, heykel ve resim sanatlarının önemli temsilcileri ile eserleri vurgulanır.</p> <p>[!] Mimaride Barromini vurgulanır.</p> <p>[!] Mimaride iç ve dış süslemelerde abartı vurgulanır.</p> <p>[!] Mimari süslemelerde Rokoko üslubu vurgulanır.</p> <p>[!] Gian Lorenzo Bernini'nin heykelleri incelenir.</p> <p>[!] Resim sanatında Peter Paul Rubens, Harmensz van Rijn Rembrandt, Diago Velasques, Jan Vermeer van Delft ve Michelangelo Merisi da Caravaggio eserleri ile vurgulanır.</p> <p>[!] Resimde spot ışık ve toprak renklerinin ağırlıklı olarak kullanıldığı vurgulanır.</p>
<p>7. XVIII. yüzyıl ve sonrası sanat akımlarının genel özelliklerini belirler.</p>	<p> Ben Kimim? Öğrenciler birer sanat akımı ve sanatçı ismi belirledikten sonra akımın ve sanatçının özelliklerini belirten kartlar hazırlar. Ünite boyunca yanlarında bulunacak bu kartlar üzerindeki bilgileri arkadaşlarına sunarak onlara “Ben kimim?” sorusunu yöneltirler.</p>	<p>[!] Sanat akımlarının birbirlerine tepki olarak doğduğu vurgulanır.</p> <p>[!] Görsel sanatlar öğretmenleri ile iş birliği yapılabilir.</p> <p>[!] Neoklasizm; Jacques Louis David ve eserleri</p>
<p>8. XVIII. yüzyıl ve sonrası sanat akımlarının temsilcilerini ve eserlerini tanır.</p>	<p> Araştırıyoruz Akımları araştırarak gruplar oluşturulur. Sanatçı ve eserleri yardımıyla akım özellikleri belirlenerek diğer akımlarla karşılaştırmaları yapılır.</p> <p> Sanat Köşesi Yapıyoruz Sanat akımları ile ilgili basında çıkan haberlerden oluşan pano hazırlanır. Panonun üzerine sanat ve akımlarla ilgili sloganlar yazılabilir.</p>	<p>Romantizm: Francisco Goya ve eserleri.</p> <p>Realizm: Gustave Courbert ve eserleri</p> <p>Empresyonizm: Claude Monet, Edgar Degas, Jan Paul Cezanne, Vincent Van Gogh, Paul Gauguin ve eserleri.</p> <p>Fovizm: Henri Matisse ve eserleri.</p> <p>Kübizm: Pablo Picasso ve eserleri.</p>

	<p> Ben Nerede Hata Yaptım? Öğretmen tarafından sanat akımı, sanatçı ve eser eşleştirmesi olan bir sunu hazırlanır. Bu eşleştirmede öğretmen tarafından bilinçli olarak bazı hatalar yapılır. Öğrencilerden bu hataları bulmaları ve düzeltmeleri istenir.</p> <p> Arkadaşımıza Hediye Veriyoruz “Samimi olduğunuz arkadaşınıza bir tablo hediye etmek istiyorsunuz. Hangi sanatçının tablosunu tercih ederdiniz? Neden?” sorusunu öğrencilere yönelterek düşüncelerini açıklamaları istenir.</p>	<p>Fütürizm: Umberto Boccioni ve eserleri. Ekspresyonizm: Edward Munch ve eserleri. Soyut Sanat: Wassily Kandinsky ve eserleri Metafizik: Giorgio de Cihirico ve eserleri. Sürrealizm: Marcel Duchamp ve eserleri. Salvador Dali ve eserleri. Popart: Roy Lichtenstein ve eserleri. Op Art: Bridget Lirey ve eserleri. Minimalizm: Dan Flavin ve eserleri. Kavramsal Sanat: Joseph Kosuth ve eserleri vurgulanır.</p> <p>[!] Değişim ve süreklilik, kronolojik düşünme, müzelerden yararlanma, eser inceleme ve biyografi hazırlama becerileri kazandırılır.</p> <p> Yazılı yoklama, kısa cevaplı soru, doğru yanlış, çoktan seçmeli, eşleştirme, performans ve proje görevleri, dereceli puanlama anahtarı, öz değerlendirme, grup değerlendirme araç ve yöntemleri kullanılır.</p>
<p> : Sınıf - okul içi etkinlik</p> <p> : Ders içi ilişkilendirme</p>	<p> : Okul dışı etkinlik</p> <p> : Diğer derslerle ilişkilendirme</p>	<p> : İnceleme gezisi</p> <p> : Ölçme ve değerlendirme</p> <p>[!]: Uyarı</p>

5. ÜNİTE: ORTA ASYA TÜRK SANATI

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
1. Orta Asya Atlı Bozkır Sanatı'nın oluşmasını etkileyen faktörleri belirler.	 Neden Bozkır Yaşamı? Beyin fırtınası tekniğini kullanarak öğrencilerden Orta Asya'da "Bozkır Yaşam Kültürü"nü oluşmasının nedenlerini belirlemeleri istenir.	[!] Orta Asya'da iklim, yeryüzü şekilleri ve bitki örtüsünün Türklerin yaşantısındaki etkilerine değinilir. [!] Çadır kültürünün özellikleri vurgulanır.
2. Orta Asya Türk kültürünün, sanat eserlerine yansımalarını sorgular.	 Türk İzleri Hun, Göktürk ve Uygur Devletlerinin siyasi tarihinin sanata yansımaları ile ilgili araştırma yaptırılır. Bizim Kitabemiz Öğrencileri üç gruba ayırdıktan sonra onlardan Orta Asya Türk kitabeleri ile ilgili araştırma yapmaları istenir. Daha sonra her gruptan Hun, Göktürk ve Uygurlardan birisinin yaşam tarzları ve kültürleri ile ilgili örnek bir kitabe metni yazmaları istenir. Geçmişimizi Arıyoruz Öğrencilerden günümüzde özellikle Toroslarda yaşayan konar göçerlerin yaşam tarzları ve kültürleri ile ilgili araştırma yaparak "Orta Asya Atlı Bozkır Kültürü" ile karşılaştırmaları istenir.	[!] Hun, Göktürk ve Uygur sanatları sırasıyla verilir. [!] Hun sanatı ile ilgili kurgan, aplike, halı örnekleri üzerinden üsluplar vurgulanır. [!] Göktürk sanatındaki yazılı kitabeler, balballar ve heykeller vurgulanır. [!] Uygur sanatında, mimari, Türk üçgeni, heykel ve resim sanatının özellikleri belirtilir. ☐ 11. sınıf Tarih Dersi Öğretim Programı'nın 6. ünitesi (Türklerde Sanat) ile ilişkilendirilir. ☐ 9. sınıf Tarih Dersi Öğretim Programı'nın 3. ünitesi (İlk Türk Devletleri) ile ilişkilendirilir. [!] İlk Türk devletlerindeki anıt mezar mimarisinin özellikleri verilir. [!] Çadır sanatı verilerek Türk mimari ve süsleme sanatına etkileri açıklanır.

		<p>[!] Değişim ve süreklilik, kronolojik düşünme, müzelerden yararlanma, eser inceleme ve biyografi hazırlama becerileri kazandırılır.</p> <p>📄 Yazılı yoklama, kısa cevaplı soru, doğru yanlış, çoktan seçmeli, eşleştirme, performans ve proje görevleri, dereceli puanlama anahtarı, öz değerlendirme, grup değerlendirme araç ve yöntemleri kullanılır.</p>
<p>🏠: Sınıf - okul içi etkinlik</p> <p>👉 : Ders içi ilişkilendirme</p>	<p>👥: Okul dışı etkinlik</p> <p>🔄: Diğer derslerle ilişkilendirme</p>	<p>🚌: İnceleme gezisi</p> <p>📄: Ölçme ve değerlendirme</p> <p>[!]: Uyarı</p>

6. ÜNİTE: İSLAM VE TÜRK MİMARİSİ

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
1. İslam ve Türk sanatının etkilendiği alanları belirler.	<p> Röportaj Yapıyoruz Belirlenecek bir grup öğrencinin üniversitelerin sanat tarihi bölümünden bir akademisyenle İslam ve Türk sanatının etkilendiği alanlarla ilgili röportaj yapmaları sağlanır. Röportaj metni sınıf panosunda sergilenir.</p> <p> Benzerlikleri Buluyoruz İslam ve Türk sanatının etkilendiği uygarlıklara (Yunan, Roma, Bizans, Orta Asya Türk vb.) ait sanat eserlerinin görselleri ile İslam ve Türk sanatına ait eserlerin görselleri karşılaştırmalı olarak projeksiyonla öğrencilere gösterilir. Öğrencilerden her iki eser grubundaki benzerlikleri bulmaları istenir.</p>	<p>[!] Yunan, Roma ve Bizans etkileri belirtilir.</p> <p>[!] Orta Asya Türk kültürünün etkileri belirtilir.</p> <p>☞ 3. ünitenin 4, 5 ve 7. kazanımları ile ilişkilendirilir.</p> <p>☞ 5. ünitenin 2. kazanımı ile ilişkilendirilir.</p>
2. İslam ve Türk sanatındaki dinî mimari eserleri tanıır.	<p> Cami Öğrencilerden bir cami planı çizerek caminin bölümlerini bu plan üzerinde göstermeleri ve açıklamaları istenir.</p> <p> Afiş Yapıyoruz Öğrenciler gruplara ayrılır. Gruplardan Anadolu Selçuklu Devleti Döneminden kalan sanat eserleriyle ilgili araştırma yapmaları istenir. Daha sonra elde edilen bilgi ve görseller kullanılarak her grubun bir afiş hazırlaması sağlanır.</p>	<p>[!] Camilerdeki mihrap, minber, vaaz kürsüsü, revak, minare, şerefe, şadırvan, kubbe vb. bölümlerden bahsedilir.</p> <p>[!] Yapıların gelişim aşamaları belirtilir.</p> <p>[!] Yapıların plan tipleri vurgulanır.</p> <p>[!] Yapılardaki süslemeler belirtilir.</p> <p>[!] Hz. Muhammed ve Dört Halife Dönemi ile ilgili olarak Hane-i Saadet, Mescid-i Nebevi vurgulanır.</p> <p>[!] Emeviler Dönemi örnekleri olarak (Şam Emeviye Camii, Kubbet-üs Sahra, Mescid-i Aksa vurgulanır.</p>

	<p> Bil - Bul</p> <p>İslam ve Türk sanatına ait dinî nitelik taşıyan sanat eserleri ile ilgili görseller sınıfa getirilerek sergilenir. Üzerinde, sanat eseri veya tarihî esere ait özelliklerin yazıldığı küçük kâğıtlardan yapılan fişler bir torba içerisine atılarak karıştırılır. Öğrenciler, torbadan seçtikleri fişleri okurlar ve özelliklerin hangi esere ait olduğunu bulmaya çalışırlar.</p>	<p>[!] Abbasiler Dönemi İslam sanatında Samarra Ulu Camii’nden bahsedilir.</p> <p>[!] Endülüs Emevileri’nin yaptığı Kurtuba Ulu Camii vurgulanır.</p> <p>[!] Karahanlılar Döneminde Talhatan Baba Camii vurgulanır.</p> <p>👉 3. ünitenin 4 ve 7. kazanımları ile ilişkilendirilir.</p> <p>👉 4. ünitenin 6. kazanımı ile ilişkilendirilir.</p> <p>[!] Gazneliler Dönemi; Leşker-i Bazaar Ulu Camii vurgulanır.</p> <p>[!] Büyük Selçuklularda İsfahan Mescid-i Cuma Camisi vurgulanır.</p> <p>[!] Anadolu Selçuklularında Konya Alâeddin Camii ve Ankara Arslanhane Camii vurgulanır.</p> <p>[!] Beylikler Dönemi; Birgi Ulu Camii ile Beyşehir Eşrefoğlu Camii verilir.</p> <p>[!] Osmanlı Dönemi; İznik Yeşil Camii, Bursa Yıldırım Bayezit Camii, Bursa Ulu Camii, Edirne Üç Şerefeli Camii, İstanbul Süleymaniye Camii, Edirne Selimiye Camii, İstanbul Sultan Ahmet Camii, İstanbul Dolmabahçe Camii, Şanlıurfa Rıdvaniye (Rızvaniye) Camii vurgulanır.</p> <p>[!] Türbe ve kümbetlerin plan ve süsleme özellikleri belirtilir.</p> <p>[!] Abbasilerde; Samarra Kubbetü’s Süleybiye Türbesi,</p>
--	---	--

		<p>[!] Karahanlılar Döneminde Arap Ata Türbesi,</p> <p>[!] Büyük Selçuklular Döneminden Sultan Sencer Türbesi, Ratkan Türbesi,</p> <p>[!] Akkoyunlu Devleti türbe örneği olarak Ahlat Emir Bayındır Kümbet verilir.</p> <p>[!] Danişmentli Beyliği türbe örneği olarak Niksar Kırkkızlar Kümbeti verilir.</p> <p>[!] Anadolu Selçukluları için; Kayseri Döner Kümbet, II. Kılıçaslan Kümbeti, Mama Hatun Kümbeti örnekleri verilir.</p> <p>[!] Babür Devleti türbe örneği olarak Tac Mahal vurgulanır.</p> <p>[!] Osmanlı Dönemi türbe örnekleri ise; Bursa Yeşil Türbe, İstanbul Kanuni Sultan Süleyman Türbesi örnekleri vurgulanır.</p> <p>[!] Minarelerden; Kalan Minare, 3.Mesut Minaresi, Antalya Yivli Minare vurgulanır.</p>
--	--	--

<p>3. İslam ve Türk sanatındaki sivil mimari eserleri tanır.</p>	<p> Eserler Konuşuyor Öğrenciler gruplara ayrıldıktan sonra her gruptan Osmanlı mimarisinde etkin olmuş önemli mimarlara ait bir eserle ilgili araştırma yapması istenir. Daha sonra temsil ettikleri mimari eserin yerine konuşarak kendilerini tanıtmaları ve diğerlerinden üstün özelliklere sahip olduklarını savunmaları sağlanır.</p> <p> Biyografi Çalışması Nizam-ül Mülk ve hizmetleri ile ilgili biyografi çalışması yaptırılır.</p> <p> Eserler Nerede? Öğrencilere ilk Müslüman Türk devletlerinin sınırlarını gösteren harita çizdirildikten sonra onlardan bu devletlere ait eserlerin resimlerini hazırlanan harita üzerine yapıştırılmaları istenir.</p>	<p>[!] Büyük Selçuklu Medrese örneklerinden Hargirt, Rey ve Nizamiye Medreseleri verilir.</p> <p>[!] Beylikler Döneminden Tokat ve Niksar Yağıbasan Medreseleri, Aksaray Taş Medrese, Konya Karatay Medresesi, Konya İnce Minareli Medrese, Sırçalı Medrese, Sivas Gök Medrese, Erzurum Çifte Minareli Medrese, Karaman Hatuniye Medresesi ile Amasya Gök Medresesi verilir.</p> <p>[!] Osmanlı Medreseleri olarak Fatih Medreseleri, Süleymaniye Medresesi, Rüstem Paşa Medresesi, Kapıağası Medresesi vurgulanır.</p> <p>[!] Kervansaraylar, ribatlar ve hanlar; Karahanlılar Döneminden; Ribat-ı Melik, Gazneliler Döneminden; Ribat-ı Mahi, Büyük Selçuklu Döneminden; Ribat-ı Şerif, Anadolu Selçuklu Döneminden; Aksaray Sultan Han ve Osmanlı Döneminden; Edirne Rüstem Paşa Kervansarayı vurgulanır.</p> <p>[!] Saray mimarisinde; Erken İslam Dönemi'nden; Kusayr Amra, Mişetta, El Hamra, Ukheydir ve Leşker-i Bazaar Sarayları belirtilir.</p> <p>[!] Anadolu Selçuklu saray mimarisi örneği olarak Beyşehir Kubadabat Sarayı verilir.</p>
--	--	---

		<p>[!] Osmanlı saray mimarisi örnekleri olarak; Çinili Köşk, Topkapı, İshak Paşa ve Dolmabahçe Sarayından bahsedilir.</p> <p>[!] Su yapılarından: Hamamlar; Mudurnu Yıldırım, İstanbul Haseki ve Edirne Çifte Hamam, Çeşmeler; 3. Ahmet ve Azapkapı çeşmeleri, Su Kemerlerinden; Muğluva ve Uzun Kemer'den bahsedilir.</p> <p>[!] Darüşşifalardan; Divriği Ulu Camii Darüşşifası, Amasya Darüşşifası, Bursa Yıldırım Darüşşifası ve Edirne II. Beyazıt Darüşşifası'ndan bahsedilir.</p>
4. Külliyelelerin İslam ve Türk sanatındaki yerini belirler.	<p> Maket Yapıyoruz</p> <p>27. sayfadaki külliye kavram haritasında yer alan mimari yapı sayısı kadar öğrenci seçilir. Külliye de bulunan mimari yapılar seçilen öğrencilerle eşleştirilir. Onlardan eşleştikleri mimari yapıların maketlerini yapmaları istenir. Daha sonra yapılan maketler sınıfta birleştirilerek külliye maketi oluşturulur. Öğrencilerden külliyelelerin hem toplumsal hayatta hem de İslam ve Türk sanatındaki önemi hakkında görüşlerini söylemeleri istenir.</p>	<p>[!] Fatih Külliyesi, Amasya II. Beyazıt Külliyesi, Süleymaniye Külliyesi, Mihrimah Hatun Külliyesi vurgulanır.</p>

<p>5. İslam ve Türk sanatındaki askerî mimari eserleri tanır.</p>	<p> Araştırma ve Paylaşım Öğrencileri gruplara ayırdıktan sonra her gruptan İslam ve Türk sanatındaki askerî mimari eserlerle ilgili araştırma yapmaları istenir. Daha sonra grupların araştırma sonuçlarını arkadaşlarına sunmaları sağlanır.</p> <p> Gezilem Görelim Çevredeki Türk-İslam uygarlığına ait herhangi bir askerî mimarlık eserine gezi düzenlenir. Gezi sonrasında öğrencilerden gezilen yerin tarihî, mimari ve kültürel değerleri hakkında bir kompozisyon yazmaları istenir.</p> <p> Neden Kilitbahir? Öğrencilerden kaleye bu ismin neden verildiğini ve kalenin Çanakkale Savaşları'ndaki önemini araştırmaları istenir.</p>	<p>[!] Diyarbakır Surları, Alanya Kızıl Kule, Selimiye Kışlası, Çanakkale Kilitbahir, Rumeli ve Anadolu Hisarları vurgulanır.</p>
<p>6. İslam ve Türk mimarisinde etkili olan mimarları ve eserlerini tanır.</p>	<p> Biyografi Çalışması Mimar Sinan hakkında biyografi çalışması yapılır.</p> <p> İş Arıyorum Öğrencileri gruplara ayırdıktan sonra her gruptan bir mimari temsil ederek günümüzde iş başvurusunda bulunmak için öz geçmiş (CV) hazırlaması ve sınıf panosunda sergilemesi istenir.</p> <p> Anıtkabir Öğrencilerden Anıtkabir'in mimarları, plan anlayışı ve eserin süsleme özelliklerini anlatan bir sunu hazırlamaları istenir.</p>	<p>[!] Mimar Sinan, Mimar Davut Ağa, Mehmet İsa Efendi, Mimar Hayrettin, Sedefkâr Mehmet Ağa, Balyanlar Ailesi, Vedat Tek, Mimar Kemalettin Bey, Emin Onat, Orhan Arda ve eserlerine vurgu yapılır.</p> <p>[!] Değişim ve süreklilik, kronolojik düşünme, müzelerden yararlanma, eser inceleme ve biyografi hazırlama becerileri kazandırılır.</p> <p> Yazılı yoklama, kısa cevaplı soru, doğru yanlış, çoktan seçmeli, eşleştirme, performans ve proje görevleri, dereceli puanlama anahtarı, öz değerlendirme, grup değerlendirme araç ve yöntemleri kullanılır.</p>
<p> : Sınıf - okul içi etkinlik</p>	<p> : Okul dışı etkinlik</p>	<p> : İnceleme gezisi</p> <p>[!]: Uyarı</p>
<p> : Ders içi ilişkilendirme</p>	<p> : Diğer derslerle ilişkilendirme</p>	<p> : Ölçme ve değerlendirme</p>

7. ÜNİTE: GELENEKSEL SANATLARIMIZ

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
1. Türk el sanatlarını tanıır.	 Kültür ve Medeniyetimizden Bir Demet Öğrencilerden Türk el sanatlarına ait hat, tezhip, minyatür, fotoğraf, afiş, yazı, çini, halı - kilim ve seramik örneklerini sınıfa getirmeleri istenir. Getirilen eserlerden okulda bir sergi oluşturulur.	[!] Halı - kilim, çini - seramik, minyatür, hat - tezhip, ebru, ağaç oyma, kakma sanatı ile madeni eserlere ve sanatçılarına örnekler verilir. [!] Türk el sanatlarının tarihî gelişimi vurgulanır.
2. Türk el sanatlarının teknik, malzeme, konu ve kompozisyon özelliklerini açıklar.	 Bizim Standımız Öğrenciler gruplara ayrılır. Gruplardan her stantta farklı bir çalışmanın bulunduğu “Türk El Sanatları Fuarı”nda stand görevlisi olduklarını düşünmeleri istenir. Gruplarda görevli öğrencilerin stantlarına gelen ziyaretçilere sergiledikleri el sanatlarını tanıtımları sağlanır.	[!] Yaşanılan çevrede bulunan müzeler, tarihî yapılar, halk eğitim merkezleri, sergi salonları, antikacılar vb. yerler gezilerek ilgililerden bilgi alınır. ☐ Görsel sanatlar dersi öğretmenleri ile iş birliği yapılır.
3. Türk kültürünün el sanatlarına yansımalarını açıklar.	 Sevdiğine Sözü Olan Bir Kilim Dokur “Kilim” türküsünün sözleri öğrencilere okunduktan sonra onlardan kültür özelliklerinin el sanatlarındaki motif ve desenlere yansımalarıyla ilgili görüşlerini belirterek çeşitli el sanatları üzerinden örnekler sunmalarını istenir.	[!] Değişim ve süreklilik, kronolojik düşünme, müzelerden yararlanma, eser inceleme, biyografi hazırlama becerileri kazandırılır. 📄 Yazılı yoklama, kısa cevaplı soru, doğru yanlış, çoktan seçmeli, eşleştirme, performans ve proje görevleri, dereceli puanlama anahtarı, öz değerlendirme, grup değerlendirme araç ve yöntemleri kullanılır.
 Sınıf - okul içi etkinlik	 Okul dışı etkinlik	 İnceleme gezisi
 : Ders içi ilişkilendirme	 : Diğer derslerle ilişkilendirme	 : Ölçme ve değerlendirme

8. ÜNİTE: XIX VE XX .YÜZYIL TÜRK HEYKEL VE RESİM SANATI

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
1. XX. yüzyıl Türk heykel sanatçılarını ve eserlerini tanır.	<p> XX. Yüzyıl Başından Günümüze Türk Sanatı Öğrenciler iki gruba ayrıldıktan sonra gruplardan XX. yüzyıl başından günümüze heykel ve resim sanatçıları ve eserlerinden biri ile ilgili araştırma yapmaları istenir. Daha sonra gruplardan araştırma sonunda elde ettikleri bilgi ve görselleri kullanarak resimli ve eş zamanlı birer zaman şeridi hazırlamaları istenir. Grupların hazırladığı zaman şeritleri birleştirilerek ünite boyunca kullanılabilecek tek bir zaman şeridi oluşturulur. (1 ve 2. kazanımlar)</p>	<p>[!] Sanayii Nefise Mektebi vurgulanır. [!] XX. yüzyıl Cumhuriyet Dönemi heykeltıraşları ve eserleri örnekleri ile belirtilir. Heinrick Krippel, Pietro Canonica, Zühtü Müridoğlu, Nusret Suman, Hüseyin Anka Özkan eserleri ile birlikte vurgulanır. 👉 4.ünite 7 ve 8.kazanımları ile ilişkilendirilir.</p>
2. XIX ve XX. yüzyıl Türk resim sanatçılarını ve eserlerini tanır.	<p> Sergimize Hoş Geldiniz Öğrencilerden XX. yüzyıl sonrasındaki Türk ressamlarının eserlerinin sergilendiği bir sergi sarayında görevli olduklarını düşünmeleri istenir. Onların gelen ziyaretçilere eserleri ve sanatçıları tanıtmak için yapacakları çalışmaları sınıfta sunmaları sağlanır.</p> <p> Osman Hamdi Bey Öğrencilerden Osman Hamdi Bey ve Türk müzeciliğindeki yeri ile ilgili araştırma yapmaları istenir. Araştırma sonuçlarının görsel materyallerle desteklenerek sınıfta sunum yapılması sağlanır.</p> <p> Eşleştiriyoruz XIX ve XX. yüzyıl, Cumhuriyet Dönemi ressamları ve eserleri ile ilgili eşleştirme yaptırılır.</p>	<p>[!] XIX ve XX. yüzyıl, Cumhuriyet Dönemi ressamları ve eserleri örnekleri ile belirtilir. Şeker Ahmet Paşa ve eserleri, Osman Hamdi Bey ve çalışmaları, İbrahim Çallı ve 14'ler Grubu, D Grubu ressamları, Yeniler Grubu ressamları, Onlar Grubu ressamları, Soyut Resim Dönemi ressamları vurgulanır. 👉 4.ünite 7 ve 8. kazanımları ile ilişkilendirilir. [!] Değişim ve süreklilik, kronolojik düşünme, müzelerden yararlanma becerisi, eser inceleme ve biyografi hazırlama becerileri kazandırılır.</p>

		<p>📄 Yazılı yoklama, kısa cevaplı soru, doğru yanlış, çoktan seçmeli, eşleştirme, performans ve proje görevleri, dereceli puanlama anahtarı, öz değerlendirme, grup değerlendirme araç ve yöntemleri kullanılır.</p>
<p>🏠: Sınıf - okul içi etkinlik</p> <p>👍: Ders içi ilişkilendirme</p>	<p>👥: Okul dışı etkinlik</p> <p>🔄: Diğer derslerle ilişkilendirme</p>	<p>🚌: İnceleme gezisi</p> <p>📊: Ölçme ve değerlendirme</p> <p>[!]: Uyarı</p>

12. ETKİNLİK ÖRNEKLERİ

ESER TANIMA OYUNU

Ders	: Sanat tarihi
Sınıf	:
Ünite	: İslam ve Türk Mimarisi
Süre	: 40'
Kazanım	: İslam ve Türk sanatındaki dinî mimari eserleri tanır. İslam ve Türk sanatındaki sivil mimari eserleri tanır. İslam ve Türk sanatındaki askerî mimari eserleri tanır.
Temel Beceriler	: Tarihî mekânlardan yararlanma, eser inceleme, kronolojik düşünme
Yöntem ve Teknikler	: Soru - cevap, sözlü anlatım
Araç ve Gereçler	: Çalışma kâğıdı, bilgisayar ve projeksiyon

ÖĞRETMENE BİLGİ NOTU

Eser tanıma oyunu genellikle üçer kişiden oluşan iki grubun yarıştığı bir oyundur. Oyuna ilk başlayacak grup kura ile belirlenir. Gruplara herhangi bir sanat eserinin fotoğrafı gösterildikten sonra eser ile ilgili çeşitli sorular yöneltilir. Gruplara cevap için iki dakika süre verilir. Doğru cevap veren grup bir sonraki esere geçerken, yanlış cevap veren grup bir tur bekler. Her grubun iki eseri pas geçme hakkı vardır. İlk önce bitiş noktasına varan grup oyunu kazanır.

Çalışma kâğıdında görselleri verilen mimari sanat eserleri şunlardır: 1. Selimiye Camii 2. Topkapı Sarayı 3. Ankara Arslanhane Camii 4. Amasya Darüşşifası 5. Divriği Ulu Camii ve Darüşşifası 6. Erzurum Çifte Minareli Medrese 7. İshak Paşa Sarayı 8. Ahlat Emir Bayındır Türbesi 9. Diyarbakır Surları 10. Şanlıurfa Rıdvaniye (Rızvaniye) Camii 11. Karaman Hatuniye Medresesi 12. Konya İnce Minareli Medrese 13. Antalya Yivli Minare 14. İzmir Birgi Ulu Camii 15. Bursa Ulu Camii 16. Çanakkale Kilit Bahir Kalesi

ETKİNLİK İÇİN HAZIRLIK

Eser tanıma oyunu için çalışma kâğıdındaki haritada görselleri bulunan sanat eserlerinin her biri ile ilgili beşer soru hazırlayınız. Eser tanıma oyunu için öğrencilerinizden en az üçer kişiden oluşan iki grup oluşturunuz. Oyunda hakemlik yapacak ve gruplara tarihî eserlerle ilgili soruları okuyacak bir öğrenci tespit ediniz veya bu görevi siz yapınız. Çalışma kâğıdını tarayıcıdan geçirerek projeksiyonla yansıtabilmek için hazırlık yapınız.

UYGULAMA SÜRECİ

1. Çalışma kâğıdını projeksiyonla yansıttıktan sonra oyuna önce başlayacak grubu belirlemek için kura çekiniz.
2. Oyuna önce başlayacak gruba çalışma kâğıdında başlangıç noktasındaki sanat eserine ait ilk soruyu yöneltiniz. Daha sonra ikinci gruba aynı eserle ilgili başka bir soru yöneltiniz.
3. Öğretmene bilgi notu bölümünde yer alan yönergeye uygun olarak oyuna devam ediniz.
4. Oyun sonunda Ek 1'de verilen formu öğrencilere dağıtın ve onlardan formu doldurmalarını isteyiniz.

ÇALIŞMA KÂĞIDI

Ek 1**ESER TANIMA ETKİNLİĞİ DEĞERLENDİRME FORMU****Öğrencinin**

Adı Soyadı :

Numarası :

Sınıfı :

Aşağıdaki ifadelerden doğru olanlar için “D”, yanlış olanlar için “Y” sütununu işaretleyiniz. Yanlış olduğunu düşündüğünüz ifadeler için neden yanlış olduğunu belirtiniz.

No	Önermeler	D	Y	Nedeni
1	Selimiye Camii İstanbul’dadır.			
2	Topkapı Sarayı üç ana bölümden oluşmuştur.			
3	Ankara Arslanhane Camii beton direkli yapı örneğidir.			
4	Amasya Darulşifası İlhanlılar Döneminde yapılmıştır.			
5	Divriği Ulu Camii ve Şifahanesi giriş kapısında 2 adet çift başlı kartal arması bulunmaktadır.			
6	Erzurum Çifte Minareli Medrese kapalı avlulu yapılarındandır.			
7	İshak Paşa Sarayı Selçuklu eseridir.			
8	Ahlat Emir Bayındır Kümbeti Artuklu Beyliği Dönemi eserleridir.			
9	Diyarbakır surları dünyanın en uzun surlarındandır.			
10	Şanlıurfa Rıdvaniye Camii Balıklı Göl’ün yanındadır.			
11	Karaman Hatuniye Medresesi kapalı avlulu tek eyvanlı yapıdır.			
12	Konya İnce Minareli Medrese açık avlulu medresedir.			
13	Antalya Yivri Minare Anadolu Selçuklu Dönemi eseridir.			
14	İzmir Birgi Ulu Camii merkezi kubbeli camidir.			
15	Bursa Ulu Camii’nde yirmi adet kubbe vardır.			
16	Kilitbahir Kalesi Çanakkale Savaşı’nda önemli bir rol oynamıştır.			

KART OYUNU

Ders	: Sanat tarihi
Sınıf	:
Ünite	: XIX ve XX. Yüzyıl Türk Heykel ve Resim Sanatı
Süre	: 40'
Kazanım	: XIX ve XX. yüzyıl Türk resim sanatçılarını ve eserlerini tanır.
Temel Beceriler	: Eser inceleme, kronolojik düşünme
Yöntem ve Teknikler	: Soru-cevap
Araç ve Gereçler	: Oyun kartları, bilgisayar, projeksiyon

ETKİNLİK İÇİN HAZIRLIK

Kart oyunu etkinliğine başlamadan önce XIX ve XX. yüzyıl Türk resim sanatçılarının eserlerine ait görsellerden oluşan bir sunu hazırlayınız. Ölçme ve değerlendirme amacı ile kullanabileceğiniz kart oyunu etkinliğinde kullanılacak resimler ve bilgi kartlarını fotokopi ile yeterli sayıda çoğalttıktan sonra makas işareti bulunan yerlerden kesiniz. Ek 1 ve 2'deki görselleri fotokopi ile çoğaltınız. Resimler ve bilgi kartlarının toplamının sınıfınızdaki öğrenci sayısı kadar olmasına dikkat ediniz.

UYGULAMA SÜRECİ

1. Hazırladığınız sunuyu öğrencilerle paylaşarak onların sanatçılar ve eserleri hakkında bilgilerini hatırlamalarını sağlayınız.
2. Öğrencileri iki gruba ayırdıktan sonra bir gruba Ek 1'deki resim, diğer gruba ise bilgi kartlarını dağıttınız.
3. Bilgi kartlarının bulunduğu gruptaki ilk öğrencinin elindeki kartta bulunan bilgiyi okumasını isteyiniz.
4. Okunan bilginin karşılığı olan resmin olduğu öğrencinin kart üzerindeki ismi okuyarak resmi göstermesini isteyiniz. Gruplardaki kartları değiştirerek oyuna devam ediniz.
5. Ek 2'deki görsellerin fotokopilerini dağıttıktan sonra öğrencilerden eserlerin görsellerinin altına ressamın adını yazmalarını isteyiniz.

Ek 1

	<p>Türk resim sanatının temel taşlarından biri olan ve Türk resim sanatında kendi adına ilk resim sergisini açan sanatçıdır. Natürmort çalışmaları ile ünlüdür. Karpuz Dilimli ve Üzümlü Natürmort, Ağaçlar Arasında Karaca, Manolya ve Meyveler başlıca eserleridir.</p>		<p>Çağdaş Türk müzeciliğinin ve Türkiye'nin ilk güzel sanatlar okulunun kurucusu kabul edilir. Aynı zamanda ünlü İskender Lahidi'ni bulan arkeologdur. Türk resminde figürlü kompozisyon kullanan ilk ressam olarak tarihe geçmiştir. Kaplumbağa Terbiyecisi ve Huzur en özgün eserleridir.</p>
	<p>Klasik Türk resminden farklı olarak çalışmalarında doğanın yanında portre ve insan figürlerine de yer vermiş ressamlarımızdandır. Uzun süre öğretmenlik yaptığı Sanayii Nefise Mektebinde birçok büyük Türk ressamının yetişmesine katkıda bulunmuştur. Atatürk ve İsmet İnönü portreleri en ünlü eserleridir.</p>		<p>Savaş resimleri çizdi. Türk resim sanatında kişisel üslup ayrımının belirginlik kazanmasını sağlayan ressamlardan biridir. Michelangelo'nun yaşamı ve sanatıyla ilgili bir biyografi çalışması da yapan sanatçının en tanınmış eseri Harman'dır.</p>

Cevat Dereli

Müstakil Ressamlar ve Heykeltıraşlar Birliğinin kurucularındandır. İlk resimlerinde empresyonizmin etkileri görülür. Daha sonra Türk minyatürlerinden de faydalanarak değişik bir üslup kazanmıştır. Peyzaj resimlerinin vazgeçilmezi olmuştur. Boğaziçi adlı peyzaj çalışması en önemli eserleridir.

Hâle Asaf

Müstakil Ressamlar ve Heykeltıraşlar Birliğinin tek kadın üyesidir. Namık İsmail ve İbrahim Çallı'dan dersler almıştır. Fransız sanatçı Hennri Matisse'den etkilenmiştir. Portreleri ve Bursa resimleriyle tanınır. Bursa Manzaraları ve eşinin portresi en önemli eserleridir.

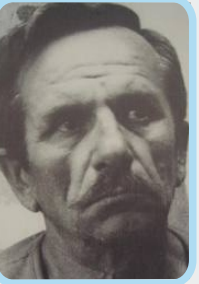
Nurullah Berk

D Grubu ressamlarından. Eserlerinde kübizm etkilenmeleri mevcuttur. Arkadaşlarıyla Müstakil Ressamlar ve Heykeltıraşlar Birliğinin kurucuları arasında yer aldı. Sanat tarihi, resim ve heykel sanatı konulu çok sayıda yayınlanmış yapıtı vardır. Ütücü Kadın ve Çömlekçi en önemli eserleridir.

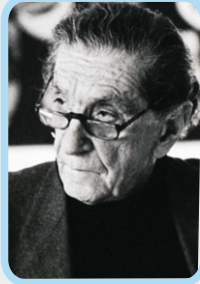
Bedri Rahmi Eyüboğlu

Tablolar ve gravürlerin yanısıra büyük boyutlu duvar resimleri, mozaik, seramik panolar yapmıştır. Geleneksel süsleme ve halk el sanatlarında seçtiği motifleri yapıtlarında Batı'nın teknikleriyle birleştirerek kullanmıştır. Karadut Satıcısı ve Nallanan Öküz önemli eserlerindendir.

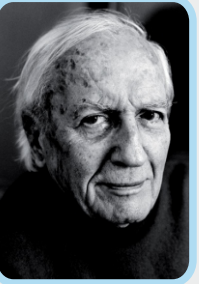
Nuri İyem

Yeniler Grubunun kurucularından olan sanatçı aynı zamanda toplumsal-gerçekçi sanat akımının önde gelen ressamlarından. Anadolu kadın portreleriyle tanınmıştır. Çeşme Başı, Çiçekli Figür ve Gecekondu başlıca eserlerindendir.

Abidin Dino

Çağdaş Türk resminin öncülerindendir. D Grubu ve Yeniler Grubunun kurucularındandır. Fransız Kültür Bakanlığı tarafından Sanat ve Edebiyat Altın Şövalye Nişanı ile ödüllendirilmiştir. Mutluluğun Resmi, Ünlü Adamlar ve Atom Korkusu önemli eserlerindendir.

Avni Arbaş

Renkleri ön planda tutan anlayışla natürmort, yağlıboya ve manzara çalışmaları yapmıştır. Soyut sanat akımlarına katılmayan sanatçı, biçimlerdeki yumuşaklıkla kendine özgü bir üslup geliştirmiştir. Uzun yıllar yaşadığı Fransa'da bir çok sergi açmıştır. Manolyalar, Vazo ve Çiçekler önemli eserlerindendir.

Sabri Berkel

D Grubu ressamlarından. Gerçekçi anlayışla başladığı sanat hayatına renkçi bir anlayış ve soyut geometrik biçimlerle devam etmiştir. Sanatçıya Kültür Bakanlığı tarafından 1991'de Devlet Sanatçısı unvanı verilmiştir. Simitçi, Yoğurtçu ve Natürmort önemli eserleri arasındadır.

Nedim Günsür

Öğrenciliği sırasında 10'lar Grubunun kurucuları arasında yer aldı. Toplumsal içerikli yapıtlarıyla tanınmaktadır. Kent yaşamının getirdiği sorunlar, maden işçilerinin yaşamı ve göç olgusunu eserlerinde yoğun olarak işlemiştir. Köylü Aile, Göç ve Panayır önemli eserlerindendir.

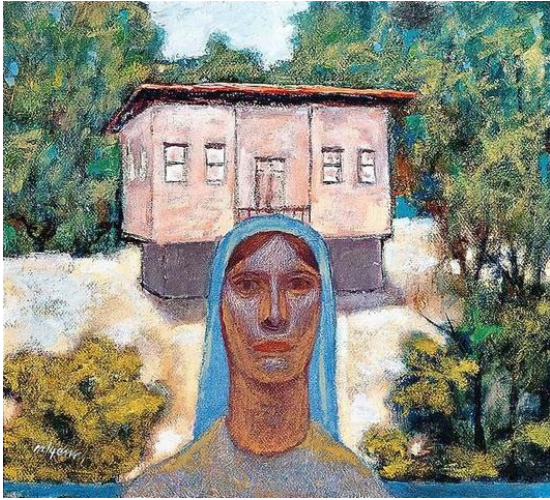
Orhan Peker

Onlar Grubu ressamlarındandır. Özellikle 1960'tan sonra figüratif kompozisyon çalışmalarına ağırlık veren sanatçı 1966'da Türkiye'de yılın ressamı seçilmiştir. Almanya'daki Türk çocukları için hazırlanan Ağaca Takılan Uçurtma adlı kitabı resimlemiştir. Çayır ve At Başı, önemli eserleri arasındadır.

Ek 2

Ressamın adı:

Ressamın adı:

Ressamın adı:

Ressamın adı:

Ressamın adı:

Ressamın adı:

Ressamın adı:

Ressamın adı:

Ressamın adı:

Ressamın adı:

Ressamın adı:

Ressamın adı:

Ressamın adı:

Ressamın adı:

Ressamın adı:

Ressamın adı:

Ressamın adı:

KAYNAKÇA

- ABACI, Oya ve Diğerleri, **İlköğretim Sanat Eğitimi Kurulları ve Yöntemleri**, Güzel Sanatlar Eğitimi Derneği Yayınları, Ankara, 2005.
- Anadolu Uygarlıkları Ansiklopedisi**, C. 3, Görsel Yayınları, Saydam Matbaacılık, Ankara, 1982.
- ASLANAPA, Oktay, **Osmanlı Devri Mimarisi**, İnkılap Kitabevi, İstanbul, 1986.
- BEKSAÇ, Engin, **Avrupa Sanatına Giriş**, Engin Yayıncılık, İstanbul, 1993.
- CANTAY, Gönül, **Anadolu Selçuklu ve Osmanlı Darüşşifaları**, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Yayınları, Ankara, 1992.
- CÖMERT, Bedrettin, **Mitoloji ve İkonografi**, Ayraç Yayınları, Ankara, 1999.
- ÇAM, Nusret, **İslamda Sanat, Resim ve Mimari**, Akçağ Yayınları, Ankara, 1994.
- ÇEPNİ, Salih, S. AKYILDIZ, **Ölçme ve Değerlendirme**, Celepler Matbaacılık, Trabzon, 2009.
- ÇELİK, Haydar, **Maniyerizmin Sanat Felsefesi**, Engin Yayınları, İstanbul, 1996.
- EYİCE, Semavi, **Son Devir Bizans Mimarisi**, Türkiye Turing Otomobil Kurumu Yayınları, İstanbul, 1963.
- KINAY, Cahid, **Sanat Tarihi**, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1993.
- KIRIŞOĞLU, Olcay, **Sanatta Eğitim**, Pegem Yayınları, Ankara, 2005.
- KORKMAZ, Hünkar, **Fen ve Teknoloji Eğitiminde Alternatif Değerlendirme Yaklaşımları**, Yeryüzü Yayınevi, Ankara, 2004.
- KUTLU Ömer, C.D.DOĞAN ve İ. KARAKAYA **Öğrenci Başarısının Belirlenmesi, Performansa ve Portfolyoya Dayalı Durum Belirleme**, Pegem Akademi, Ankara, 2008.
- MÜLAYİM, Selçuk, **Sanata Giriş**, Bilim Teknik Yayınları, İstanbul, 1994.
- ÖGEL, Bahaeddin, **Türk Kültürünün Gelişme Çağları**, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı Yayınları, İstanbul, 1988.
- ÖLMEZ, Erkan, **Sanat Tarihi 1**, MEB. Yayınları, İstanbul, 2008.
- ÖNDER, Mehmet, **Şaheserler Konuştukça**, Türkiye İş Bankası Yayınları, Ankara, 1996.
- SERİM, Muhittin, **İslam Sanatları Tarihi**, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir, 2010.
- SİNEMOĞLU, Nermin, **Sanat Tarihi (Tarih Öncesinden Bizansa)**, Mimar Sinan Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 1994.
- SÖNMEZ, Veysel, **Öğretim İlke ve Yöntemleri**, Anı Yayıncılık, Ankara, 2009.
- TANSUĞ, Sezer, **Resim Sanatının Tarihi**, Remzi Kitabevi, İstanbul, 1993.
- TEKİN, Halil, **Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme**, Yargı Kitap ve Yayınevi, Ankara, 1996.
- TULUK, Hasan, **Türk Süsleme Sanatları**, MEB Yayınları, Ankara, 1982.
- TURGUT, M. Fuat, **Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Metotları**, Saydam Matbaacılık, Ankara, 1993.
- USLU, Hüseyin, **İslam Müesseseleri Tarihi**, Gonca Yayınları, İstanbul, 1995.
- Anadolu Medeniyetleri**, İş Müzesi, Anadolu Medeniyetleri Müzesi, Koruma ve Yaşatma Derneği Yayını, Ankara, 1997.

Türkiye'deki Bazı Müzelerin İnternet Adresleri

<http://www.tsk.mil.tr/anitkabir/index.html>
<http://www.bodrum-museum.com>
<http://www.rmkmuseum.org.tr>
<http://www.sadberkhanimmuzesi.org.tr>
<http://www.sanalmuze.com>
<http://rehber.ankararehberi.com>
<http://www.biggllook.com/biggltravel>
http://www.izmirturizm.gov.tr/t_muzeler.html
<http://www.kultur.gov.tr>

Dünya Müzelerinden Bazılarının İnternet Adresleri

www.thebritismuseum.ac.uk
www.metmuseum.org
www.moma.org
www.vam.ac.uk
www.mos.org
www.louvre.fr
www.nmaa.si.edu
www.ushmm.org